

Szerkesztőség:

Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.

Bermentetlen leveleket csak ismert kézről fogadjunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.**Kiadóhivatal:**

Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések díjazás szerint.

Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:

Helyben hazhoz hordva:

Egész évre	22 frt.
Fél évre	12 frt.
Negyed évre	6 frt.
Egy hónapra	1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt. — kr.
Fél évre	7 frt. — kr.
Negyed évre	3 frt. 50 kr.
Egy hónapra	1 frt. 30 kr.

Hirdetések helyben ártandók.

Baross Gábor.

Arad, junius 11.

„Ismerem Aradot, e törekvő és szépen fejlődő várost; ismerem a vasuti hálózat ezen egyik fontos gócpontját, s éppen ezért méltányolva kérésüket biztosíthatom Önöket, hogy a magán helyen leszek — a vasuti igazgatóságra számot tartat Arad!”

Ezen szavak hangzottak el Baross Gábor közlekedésügyi államtitkár ajakáról, midőn 1885. év őszén Tisza jubileuma alkalmával az aradvárosi szabadelvű párt küldöttsége Falk Miksa vezetésével állt tisztelettel nála.

Az erélyről és határozottságról tanuskodó ezen szavak habár, közvetlenül az aradiak megnyugtatótását célozták, de egyuttal meggyőző bizonyosságot is tettek arról, hogy az államtitkár alaposan ismeri az államvasutak ügyeit és ezek reorganizációjában öntudatosan követi a ritka szakismerettel megállapított reform-utat, melyről semmiféle tekintetek által nem engedi magát letérítettnek.

Csakis így érthető meg az, hogy a képviselőikben hatalmas pártfogókkal bíró Nagyvárad és Szeged, ezen ránk nézve féltelmes vetélytársat képező szomszéd városok ellenében szívós kitartással vitte keresztül a reformot akként, hogy az igazgatóságot Arad kapták, a minnek nagyfontosságú horderejét legkézzelérhetőbban az bizonyítja, hogy az igazgatóság elnyeréséért a vidéki városok a legnagyobb mérvű agitációt fejtették ki.

Kereskedőink, iparosaink s városunk lakosságának minden rétege szorongva várta a végkifejledést és a kérdés megoldását. A midőn pedig a remény megvalósult s az igaz testület, egy megkönnyebbült sóhaj kíséretében ezrek ajkáról csak egyetlen szó rebbejt el: **a hála!**

Kezünk ez egyetlen érzéssel tölt el, szívünk ez érzéstől dobogott meg s lelkünk a hála érzete emelte.

A midőn pedig az 1885. évi december 29-iki legfelsőbb kézirat Baross Gábor közlekedésügyi miniszterre nevezett ki, széles e ha-

zában öröme senkinek nem volt oly nagy és oly benső, mint a miénk.

Es ez öröm annál jogosultabb volt, mert a mellett, hogy a szerencsés kinevezés által állami és országos érdekek lettek biztosítva, — még ezen felül a városunk által nyert nagy fontosságú elnyerés való részvétel teljes igazolta a localis patriotizmust, mely nem a közjó rovására, hanem éppen annak érdekében érvényesült; a mit kétségbevonhatlanná tett azon körülmény, hogy Arad ellen még a mellőzött városok sem szólaltak fel.

A viszonyok helyes megítéléséről és éles látásáról már maga ezen tény teljes biztosítékot nyújtott. Ehhez járult államtitkárságának rövid ideje alatt tanúsított tudományos szakismerete, adminisztratív fénysége, fáradhatatlan munkássága és férfias erélye, a miket öt azon kevesek sorába emelték, kinek kinevezését az egész ország pártkülömbőség nélkül a legteljesebb megnyugvással fogadta.

Es méltán!

Bámulatos munkásságot és csodálatos tettemet fejt ki államvasutaink már is életerősnek bizonyult, reorganizációjában! És most, midőn a felvett elem pusztító áradatát szép alföldünkre zúdítá... nyugtot nem ismerve s éjt-napot egygyé téve, mindenidejét a veszélyeztetett területek mentésének szenteli. Vasuton, gőzhajón, ladikon, kocsin és gyalog utazik; majd itt, majd ott van. A táviró nem képes vele versenyt tartani. Kíséretéből jobbra, balra dől ki mindenki; ő pedig mint a vasember, kinek izmai aczéllal vannak, nem érzi a fáradtságot, mert hazaszeretete és nagy lelke az anyagot legyőzi az emberben és a kimerüléstől megóvja honfitársainak megmentésére irányzott lelkesedése.

Jövetelének pusztá hire már megnyugtató; megjelenése pedig a csüggedőnek vissza adja a veszített reményt és a bizalmat. Mintha varázs vönné körül!

Alig érkezik a kis-tiszai szakadás-hoz, melynek betömése az óriási emberi erőnek sem sikerült, a neki vadult elem féktelensége szünni kezd, és ma már a lehetetlennek látszó munka sikere biztosítva van! Jöttére a folyton áradó Tisza apadni kezd! Egy szava, a szakértelemnek egyetlen

bölcs szava, mely az egyedüli helyes utasítást foglalja magában, megmenti Makót és a még el nem öntött földet. A kétségbeesett arcokon a remény hajnala dereng; s maga a bős áradata is megsejgyenülve vonul vissza!

Kimondott szava még el sem hangzott, s a bűvös szó már Temesben, majd megyénkben a Körös vidékén, és ma itt városunkban visszhangzik.

Hozta Isten!

Aradnak ma nagy ünnepe van. Polgárságunk nagyja, apraja, a hála ünnepét üli. Örvendünk az alkalomnak, a midőn azt nem leróhatni, hanem kimutatni adatott meg nekünk.

Ez érzettől lelkesítve, tárt karokkal s szívünk egész melegével hangoztatjuk az örömteli hozsánát:

Isten hozott!

Antaffy Endre.

Felhívás.

Az aradvárosi szabadelvű pártnak tagjait tisztelettel felhívjuk: szíveskedjenek — neveiknek a törzskönyvbe leendő bejegyzése végett, a párt irodájában (Deák Ferencz-utca, Heim-ház) megjelenni.

A pártiroda minden nap délután 5—7 óráig nyitva van.

Az elnökség.

A magyarországi választásokról cikket közöl a párisi „Temps”. Nyilatkozatából idézzük a következőket: „Tisza miniszter-előlk ma azon a ponton van, hogy Magyarországnak legnépszerűbb embere; szilárd s határozott jellemével tegye meg a pártját, megszerezze magának a választókörzések ragaszkodását, megnyerte fejedelmének bizalmát és kétségkívül ő az, a ki alapját tudta megvetni Magyarországnak politikai letének. A magyar képviselőházban senki sincsen, a ki ezzel az államférfiival megmérkőzhetné; egyedül őt tartják képesnek arra, hogy az ország pénzügyeit rendezze: s habár lelkiismeretes becsületességű férfi, a hatalmat úgy tudja kezelni, hogy azt állandóan meg is tartja kezében; miért is meglehetősen bizonyos lehet a felől, hogy az a 120 szavazattöbbség, melylyel a ház őt az utóbbi időben támogatta, a legközelebbi választások alatt még nagyobbodni fog.”

bajt esőlnak. (Ez már újra különös. Mi, lányok egyáltalán nem tudunk nehezteni a jómódú férfiakra.)

De a papát főleg az bosszantja, hogy maguk most is olyan „zicherre” veszik Falkot. És még erőszakoskodnak, vagy mi. Mama pedig éppen azt mondotta, hogy milyen kedves, nyájias ember a főispán, ki még ilyen fergeteges napokban is ki jár a kórházba és nem bagyloskodik a kortesvacsorákon éjféltáig mint a papák. Ez még csak bagyján volna. De az egész házunk fel van fordulva. Ki és bejár száz meg száz ember, kiket nem ismertünk eddig; némelyik haragosan jön ki. Egy asszony pláne sirt is, mert a papa rájlesztett egy kicsit, hogy a férje ne merjen mással, mint Müllelkel álmodni. Az ember utazó úgyneve a papának. Tele van az egész ház füsttel. Darabos népség ráhámlódik a salonnak a szép, hófehér huzatokra, a szőnyeg meg egy összetapossák s elborítják szivarhamuval, hogy csak úgy sirunk magunkban mamával.

De minek is jutott ennek a maguk kormányának újra eszébe az az istentelen választás!

Igaz, hiszen meg kell írnom, hogy milyen egy ellenzéki kisasszony? Azt írom már egy óra óta. Eppen most visznek a pinczébe egy nagy hordó talvái gyorokit a pártkoresmába, hol mostauság van a legtöbbedv. De mire való koresmába bort vinni. Oda, a hol mind olyan tüzes emberek vannak mint a papa, kik haláláig a kisse vöröses doctor mellett tartanak. A mama azt mondja, hogy ez már a politikához tartozik és én ahhoz nem értek. Am jó, de tudom istenem, hogy én ezt nem rendes dolognak tartom. Magukról „pocovicok”-ról mondja a papa, hogy etetnek, itatnak és most... Maguk kormánypartiak leülnek Falkkal és a minisz-

Tisza Kálmán miniszterelnök — mint a „Bud. Corr.” értesül — legközelebb enquete-fog egybe hívni az állami számvérőszékek esetleges reformja, illetőleg a számvérőszék 1870. XVIII. t. cz.-ben megállapított hatáskörének reformja ügyében.

Falk Miksa Aradon.

— juni. 10.

Ünnepe volt ma Arad városának. Három éven át volt képviselőjét fogadta igaz, őszinte lelkesedéssel. A küldöttség nagy volt a mai és a három év előtti fogadtatás között. A szabadelvű párt akkor is tudatában volt annak, hogy egy nagy nevű férfit nyert meg jelöltül, de a mai fogadtatás lelkesültségét természetesen nagy mértékben fokozta az, hogy ma már Aradot a hála és ragaszkodás folyton erősödő szálai fűzik Falkhoz, kit magának tekint, s kit impozáns többséggel fog megválasztani újból a következő évre, mert meg van győződve arról, hogy a mint megtisztelti önmagát ez országos nevű férfi megválasztásával, úgy tesz vele megbecsülhetlen szolgálatot e fejlődő város érdekeinek is.

Annak a nagy beszédnek, melyet Falk ma tartott, ezuttal még méltatásába nem bocsátkozunk. Olvasó közönségünk egész terjedelmében kapja azt lapunkhoz mellékelve. A hatást, melyet e minden fontosabb kérdést felölöl államférfiui beszéd keltett, leírni alig lehet. De különösen figyelmébe ajánljuk közönségünknek a beszéd befejező részét, mely Arad városa érdekeiről is szól.

Most pedig hangoztassuk az „Isten hozott”-at Falk Miksának, ki mához egy hétre már mint Arad város újból megválasztott országgyűlési képviselőjét fogunk életetni.

A fogadtatás Csabán.

Az aradi szabadelvű párt küldöttsége a tegnap déli vonattal utazott el Csabára, hogy üdapest felől érkező szeretett képviselőjelöltüket már ott üdvözölje s hírül adja, hogy választói lelkesedő örömmel várják, hogy körükbe érkezzenek.

A küldöttség Rozsnyay Mátyás elnök te alatt, Kerner Péter tanácskepezdel igazgató, ifj. Gutschär Mihály, Ténner Lajos lovasut-igazgató, Fényes Deszö, dr. Bonts Gyula, Halmay Andor, dr. Weidenfeld István, Ursitz Vilmos, Lusztig Armin, Lendvay Sándor, Wallfisch Armin és Rosenfeld Ignác urakból állott.

terrel a „Fehér Kereszt”-be, vagy a Wittmann saletlije és a pompás fak alá, s ki ki megadja a vacsorája árát. megtisztelik a két pesti nagy embert és bekecséssel hazameznek... Hát ez már most mi?

Nem sokat törődöm vele, csak legalább az a Muki ne csatagolna annyit afféle pártügyekben. Négy nap óta a színet se láttam. Milyen esendes, dolgos fia volt. Olyan jól állott neki, ha iroda után eljött értünk, hogy a ligetbe kíséren. És most fut egész nap, éjjel, ki tudja melyik nap hol szónokol és iszik. Iszik kérem! Hogy keresse a papa kedvét. Hiszen jó, de a mikor válsam lesz szó, majd én is ott leszek! (Az lesz az igazi — választás.)

A papát meg se lehet közelíteni. És ez nekünk nem kis baj. A mama a multkor is előhozta a furdót. Ma holnap már csak mi leszünk itthon. És a papa azzal vágta el, hogy uszik ő most helyettünk is. Majd a választás után! Soha sincs itthon rendesen az ebéd; vacsorákról szó sincs. A Muki miatt aztán úgy ülünk alkonyattól mamával az ablakban, mint két üdülő beteg. Hát nem rettenetes ez? Mi haszna van ebből Falknak, vagy Mülleknek? Ha Falk jó követ volt, s csinált szép pénzügyi palotát, vasuti igazgatóságot, vagy a mint maguk írják, szerzett annyi sok bakancs munkát az iparosoknak és temetetlen ember baját csinálta jóvá, miért bolgatják őt a papák? De hát bizonynyal ez is titokteljes politika. (Titkos lehet. De hogy hasznos legyen, a régi jól bizonytalannal felcserélni, azt nem hiszi a mama.) De nem is fog ez sikerülni... Akarom mondani, hogy mi leányok, nem sok élvezetet találunk az egészben, s mindössze annyi hasznunk lesz, hogy vasárnap délután, mikor Falkék kimennek a ligetbe, látunk egy kis mozgalmat s egy pár fiatal embert. (Meg-

A küldöttség tagjai tollakkal, virág és szalagszokrokkal feldisztvák érkeztek meg Csabára, hol a csabai szabadelvű párt küldöttsége és nagy számú előkelő közönség már az Állomáson várt.

A csabai küldöttség Bartók László vezetésével Németh Lajos, Varságh Béla, Surányi Lajos, dr. Fáy Soma és Rosenthal Jakab urakból állott.

Zugó, viharos éljénzés hangzott fel, midőn a megerkezett vonat saloncoupéjából dr. Falk Miksa, Andráz Pál volt orsz. képviselő és Geist Károly titkárja kíséretében a peronra szállott.

Az aradi küldöttség tagjaival szívélyesen kezelt sorozta az első osztályú váróterembe ment szeretett jelöltünk, hol Rozsnyay Mátyás a következő szellemes beszédében üdvözölte:

Mélyen tisztelt Nagyságos Ur!

Szeretett volt, és merem mondani, leendő képviselőnk!

Harmadszor van már szerencsém polgártársaim bizalmából itt a szomszéd törvényhatóság határára fogadni és üdvözölni Nagyságodat, hogy innen választókörletébe, második otthonába haza vezessem: Nagyságod most bucsuzni jött közénk, de parlamenti működésének dicsőénye oly mértékben sugárzott vissza Aradra, és szívósága annyira jó tettel árasztá el választóit, hogy a szívünket büszkeséggel s illetőleg köszönet s hálaérzettel töltötte el annyira, hogy ebből kifolyólag Nagyságodat és pedig hosszabb időre képviselőnkül óhajítja, s ezen hosszabb idő alatt nem a törvény által megszabott öt évet értem, hanem valoban hosszabb időt. És általában némi hasonlóságot látok az ismét megválasztott képviselő állapotában a házások között 25 év múlva megkötött szokat ezüstlakodalomhoz. Ekkor már az anyós, mint természetes ellenzék, vagy végkép kimult, vagy legalább rekedt lett, és az új fogadalm csak az egymást már jól kiismert két házasság közötti vonzalmanak kifejezése. Mi azon ezüst lakodalomban, melyet Nagyságoddal választó körletle holnaphoz 8 nap múlva ünnepe, egy végtelen viszonynak kezdetét látjuk, melyet maga az arany, esetleg gyémánt lakodalom is követend. S mivel az ezüstlakodalom tul az elválásnak én még esetét nem tudom, reményem is, hogy minke csak az áso és kapa választ el, mi hogy, minél később teljesejdek be, mindnyájunknak igaz és hó óhajítása. Isten hozta Nagyságodat közénk és tartsa meg a hazának és nekünk sokáig!

Az e beszédre felharsant éljénzés lecsillapultával Falk Miksa a következő — gyakori éljénzések által megszakított — szavakban választott:

jött a világos napernyőm. Olyan aranyos, hogy Rátótinét és Beltit elfutja a mérég. S minthogy a kekes alju ruhám is onni való, az urak lehetnének annyit tekintettel Falkra, hogy egy kis táncot is rendezzenek a teremben. Az Anna-bálg várni, nem való ilyen fiatal vérenek.)

De mit is beszélnek itt össze-vissza, mikor mint ellenzéki kisasszonynak kell magamat bemutatni. Ugy veszem észre, hogy különben a papa módjára elégedetlenkedtem eleget, de ez nem használ semmit. A mama bosszua a rendetlen ebédért, a furdóre menés még mindig nem bizonyos, a salon huzatai tönkre vannak téve, a Muki csatangol és alig láthatom, egész este itthon ülünk, s az idő esőre áll, hogy még a vasárnap délutánt is elrontotta a ligetben: Hát nem elég ellenzékiek való állapot ez?

Ellenzéki kisasszony? Olyan nincs, tudják meg! Majd, mikor az ember fiatal leány és talán csinos is, bajlódik a maguk politikájával. Elég nekünk a mi politikánk.

Hogy mi ez? De lehet magukra titkot bízni? Igen? No jó. De aztán pszt! Mert a mi politikánk egy kis öltözködés, egy kis ártatlan kacérság, (ez a kortekedés) a mi után jön a — férj-választás.

Gérard házassága.

[18. Folyt.] Regény.

Írta: André Theuriet.

— Az „Aradi Közlöny” számára fordította: H. G.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Már a gondolatra is, hogy az őt váró ilka látása nélkül el kell utaznia. Gérard élenk hajlamot érzett a fellázadásra; szeméi csillogtak a könyektől és a dühtől, de nem azért töltött hat évet Metzben a jesuitáknál. Ott titkos hátgondolatokkal és hallgatag fentartásokkal telített levegőt szitt be és önkéntele-

Az „ARADIKÖZLÖNY” tárczája

(Junius 11.)

Leányok a politikában.

(Két portrét.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Írta: Törőse Tivadar.

I.

Ellenzéki kisasszony.

Önök tehát nekem adják az elsőséget, hogy mint leány írjak valamit arról: milyen egy ellenzéki kisasszony. Mit is ki nem gondolnak abban az ördögös szerkesztőségben! Dehogyan írok, — gondoltam az első pillanatban. — A papa úgy is nagyon haragszik azokra a nőkre, a kik az újságokba írják. Még csak az kellene, hogy egy nap az én nevemet is ott lássa! Plane a maguk „pocovicok” újságjában (El is bucsuzhatnék mindjárt a furdóre menéstől.) De maguk azt írják, hogy is írták? — ah igen: „discretek lesznek és nem árulják el az „incognitó”-mat. Ez egy kisse hatorit, meg aztán nem adom sokért, hogy a Malcsikának, a ki mindig a versével kérkedik, majd később a választások után megvethetem, hogy én se vagyok olyan falusi liba. (Bocsássom meg Szerkesztő ur e kitérésért, de nekünk leányoknak a mi a szívtünkön, az a nyelvünk... azaz, hogy most a collunkon is.)

Furesza kérdés! Milyen egy ellenzéki kisasszony? Hát önök azt hiszik, hogy az valami különös figura? En (n-m akarom magamat dicsérni, de mindig mondják, hogy nagyon „fesch” leány vagyok.) például egy kisse magas, karesu leány vagyok. Világos szöke hajjal, s a hogy a doktor bácsi mondja, ábrándos két szemekkel. Vállaim szélesek, járásom — bár nem affectált, mint a Birie, mióta egy pesti doktor kérte meg, — ruganyos, a nél-

Tisztelt uraim!

Midőn körülbelül két héttel ezelőtt szerencsém volt az aradi szabadelvűpárt küldöttségének szónokát házamban tisztelni, akkor ő egy tosztaban az éppen jelenlevő miniszterelnöknek szeméire vetette, hogy micsoda kormány az, amelynek működése alatt, mely egyszer sem volt egy tisztességes ház, mely ellen neki tudvalevőleg csatlakozni győgszere van. Nohát most meg van az országos választási ház. Vajon az ő pirulái bírnak-e hatással ezzel szemben is, nem tudom. Ő bizik benne és biznak önk is uraim, midőn most ismét összejött, hogy az én képviselői életemet megmentsék Elet és halál az Ur Isten kezében van; mi lesz a vége a curának, meg most sem én, sem önk nem tudhatjuk. De én mindenkor belálok tartozom az én kedves barátainak, kik oly farsadhatatlan buzgalmat fejtenek ki, hogy engem a képviselői mandátummal megtiszteljenek. Most már harmadszor tapasztalhatom, hogy önk-tem 18° melegbe bemennek, és meg vagyok győződve, hogy holnapoz egy hétre a tűzbe is be fognak menni. És ha a kivándor küzdelem az önk törekvéseinek diadalával fog végződni, annak senki sem fog jobban örülni, mint én.

Leirhatatlanul lelkes éljenek követé e szavakat s a lelkesedést hatalmasan fokozták a peronon levő közönség zajos tetszésnyilvánításai.

Majd Bartók László, a csabai küldöttség vezetője lépett elő s a következő szavakat mondta:

Mélyen tisztelt Nagyságos Uram!

Bármily rövid is az idő, melyet körünkben tölt, sietünk felhasználni az alkalmat, hogy a csabai szabadelvű párt nevén és megbízásból Nagyságodat iránt érzett kívánságunkat és fényes tevéseket, hazafiai érdemei által kellett nagybecsülésünknek kifejezését adjunk azon óhaj kíséretében, hogy Nagyságodat az ég az emberi kor legvégsőbb határáig éltesse!

Falk Miksa néhány szívélyes szóban köszöntö meg a csabai szabadelvű párt főgyűlést, melyet őt, mint egy velük közös ügy bajnokát kitüntették. Ohajtja, hogy a közös elv, mely két vezérrel, itt is nyilvánvalóan jusszon. Miután még rövid ideig szívesen társalgott a küldöttségek tagjaival, a vonat indulásának jelzéseket követve csapásként szállott le a vonat, hogy az aradi küldöttség tagjait is meghívta.

A fogadtatás Aradon.

Midőn a vonat Aradra érkezett, a kedvezőtlen idő dacára is óriási számú közönség zúgó éljenek fogadta a coupedből kilépő képviselőjüket.

Öt volt a peronon a város intelligenciájának szinte-java, a törvényhatósági bizottság nagyszámú tagjai s a szabadelvűpárt összes vezetői.

Falk Miksát a peronon János Demjén dr., minorita rendfőnök üdvözölte a következő hatóság és hévvel előadott beszédében:

Mélyen tisztelt képviselő Ur!

Mint az aradvárosi szabadelvű párt egyik elnökének nekem jutott a szerencse, hogy Nagyságodat azon város területén legelőbb üdvözöljem, mely Nagyságodat három év óta magának vallja s annak tartani meg nem szűnik mindaddig, míg Nagyságod ezen választókörzetséghöz tartozókat óhajta lenni.

Jólesz önmagával találkoztam Önt a miunknek, ki városunk érdekeit oly híven és buzgalommal képviselte, színvonalának kulturális és közgaz-

dasági terén való emelkedését előmozdítani szíves volt.

Kétszeres örömmel tölti el keblünket azon tudat, hogy nemcsak a város, mint az ország egyik közgazdasági ötére, hanem az egész hazai közéletnek nézőpontja, mint aki a magyart az egész külfölddel megismerteti, földrajzi hírlapiródmában kiváló helyet biztosított a magyar szellem, kultúra és közgazdaság képviselőjében becses lapja által.

Ott, hol a magyar érdekek érvényét, a magyar állami álláspont elvitatlanul fölénytel kell érvényre emelni, azon tábor élén látjuk önt, ki fényes tehetségei, érveinek meggyőző és igaz voltánál fogva megértővé teszi azt, hogy a magyar szent korona országaihoz tartozó minden nép jogait méltányolassanak, de a magyar államiság és a magyar állam érdeke soha semmi körülmény között sem rendelkezhet alá nemzetiségi vagy autonómikus rendelkezéseknek.

Ezt fényesen igazolta a horvát regnuklárás bizottság átiratára szerkesztett nagy szabású válasza, miért Arad szab. kir. város szabadelvű párti választói nevében szintén állítottam.

Mint a szabadelvű párt egyik jeles főnök is szinte szívólváldozom e helyen s kívánom, hogy a szabadelvű párt zászlaját ezután is fennne lobogtassa, mely ala e város választói lelkes örömmel támogatják: kiknek nevében szívólváldozom: „Isten hozta kedves képviselőjüket!”

Eljén dr. Falk Miksa országgyűlési képviselőnk!

A beszédet számos helyen lelkes éljenek szaktította meg s végzetével hosszús tetszésnyilvánítások követték.

Falk Miksa a beszédre a következőket válaszolt.

Tisztelt Uram!

Midőn 3 évvel ezelőtt e helyen önökkel találkoztam, képviselőjelölti minőségemen kívül két ok hozott ide. Az első ok az volt, hogy ez intelligens város lakosai között magamnak egy pár barátot szerezhessek, a másik, hogy színör-színre lassam e várost, melynek oly kicső történeti múltja van, s a mely bírja a feltételek mindenikét arra nézve is, hogy magának szép jövőt szerezzen. Midőn pedig ma itt állok, két örömdetes tapasztalattal vagyok gazdagabb. Tapasztaltam azt, hogy önk közül igen sok tekintélyes embernek rokonszenvét megnyerni szerencsés voltam. — És ha e rokonszenvedéig nyilvánulásai eddig mindig talán a képviselőnek szóltak, ma örömmel látom, hogy felkeresik azok a pusztá embert is, ki most egyedül, mint öszinte, igaz barát érkezett az önk körébe. Másodszor tapasztaltam azt, hogy azon szép jövőnek, melyre e város mindenkor igényt tart, hatott, egy jelentékeny darabja, jelenléte vált. Es hogy a város fejlődésének az utolsó időben valóban szembeszökő eredményei voltak, azt nem tagadhatja senki sem. Es higgyék el uraim, ma már nem lehet olyan kormány, — mely Arad város jogos érdekeire kellő figyelmet fordítani elmulasztatná és ezért legyenek meggyőződve arról is, hogy akár én fogom képviselni e várost, akár bárki más, Arad város a jövőben is virágozni fog, és hogyha az önk megtisztelő bizalma e város képviselőjével ismét személyemet bizza meg, úgy én e város érdekeit a mennyire lehet a jövőben is mindenkor támogatni fogom!

Leirhatatlan volt a lelkesedés, mely a képviselőjelölt szavainak elhangzása után a közönséget szinte magával ragadta s a mely

emberek, a kapun bejőni; egyébiránt legjobb lesz, ha megszerzi nekem azt az örömet, hogy többé egyáltalán nem jön. Eppen semmi kedvem sincs atyjától még egyszer azt a vádat hallani, hogy én csalogatom házamba... Egyébként örülök az alkalomnak önk azt megmondhatni, hogy családja még is egy kissé képződött. Honnét tudja azt atyja ura, hogy önt hatalmamba akarom keríteni? Örizzék a fát, én a leányomat meg tudom őrizni. Megtiltom Ilnaknak, hogy önt jövőre elfogadja. — Miután hasztalan kísérletet meg a szóadatot félbeszakítani, ennek befejeztével már épen választolni akart; ekkor lila könyörögleg és gyengédén nézett reá és intett neki, hogy távozzék. Gérard e parancsra egy szenvedélyes pillantással válaszolt és ennyi volt az egész. Szó nélkül meghajította magát és lement a kerti lépcsőknél, mi alatt Laheyrd asszony zajosan csapta be az üveg ajtót.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Kabultam, mint fejére erős ütést kapott ember, haladt Gérard a kert főtáján. Még nem volt képes gondolatokat rendezni, csupán a nagy szerencsétől fogva érzetével bírt. A szöbő vezető ajuhöz érvén, még egyszer magába szívtá a szeretett leány virágágyaiban viruló rezedák és rózsák illatát, ezután lassan ballagott lefelé a szöbők közt, majd felkapaszkodott a szemközti levő magaslatra. A mint a hegy tetejét elérte, möháról bevont köhalomhoz támaszkodott és komoran nézett le a felső város vén házaira. A távolban lila métermérek ablakában ott fényelt a lámpa, mint szomorú búcsupillantás.

Gérard szíve összeszorult, szemei nedvesek lettek és hangosan föllokozott. Ez volt első nagy fájdalma. Ezen váratlan szerencsétlenséghez képest tanuló éveinek gondja, egyhangú ifjúságának bajai apró tűszúrásoknak tűntek föl.

Az óra tízet ütött. Eszébe jutott Baptiztnek tett ígérte és beszietet az erdőbe. Éjjel az erdő szajtságs, bizalmasabb jelleget öltönek. Nappal a napfénytől átszöve, a madarak dalától vagy emberi hangok cseengésétől megelégedve, mások életregeit látnaknak felőlteni: magukra hagyva, éjjel saját életet bírnak. Árnnyukban teljes napfénytől észrevehetetlen, ezerféle hang válik hallhatóvá; megkülömböztethető a folyton mozgó lombok rezgése, a bokrok zörgése, a möhábó lehulló makk tompa koppanása vagy az apró

meg nem szűnő éljenek és tapsviharban keresett magának kifejezést mindaddig, míg jöltünk kocsira szállott.

A bevonulás.

Ritkán látott Aradváros oly imponans és fényes menetet, mint a melyben Aradváros szabadelvű pártjának képviselői jelöltje a pályabázitól a „Fehér Kereszt”-ben bérlet-lakásáig bevonult.

Dr. Falk Miksa Taktásy Sándor dr. gyönyörű négyes fogatára szállott János s Dömjén min. rendfőnök kíséretében. Azután következett a magánfogatok és berkocsik beláthatatlan hosszú sora, mindegyiken egy-egy hatalmas zászló. A menetet a Gajból a lelkesedő vezetés alatt bejött százannál több gáji választó polgár zárta be zászlókkal díszített kocsijain. A város gyönyörű képet mutatott. A főterén a házak zászlódszobában állottak és az utcákon egybegyűlt közönség lelkes éljenek és kalapemeléssel adott kifejezést a képviselőjelölt iránti ragaszkodásának. A menet a „Fehér Kereszt”-nél megállt s mig Falk Miksa dr. rövid pilenésre lakostályaiba visszavonult, a választó polgárság a szálloda nagy termébe gyűlekezett, hogy a városi képviselőjének beszámoló beszédét meghallgassa.

A beszámoló.

Délután 5 órakor a „Fehér Kereszt” termébe már lehetetlen volt bejutni. Ily nagy és minden ízében előkelő közönség a terembe még nem volt. Ott voltak Arad összes notabilitásai, a városi közélet jelesei és megszámíthatatlan választó polgárság. Teljesen el voltak lepte a terem mellett elhaladó folyókák, s azok, a kik már semmikép sem juthattak a terembe vagy a terembe néző ablakok közelébe, a távoli folyókák helyszökedtek el, csakhogy az arra haladó képviselőjelöltet láthassák és megjeljenessék. A karzaton díszes hölgyközönség foglalt helyet.

Pontban 5 órakor nyitotta meg Bonts Döme kir. tanácsos pártjának a szabadelvűpárt gyűlést, röviden számot adva azon küldöttség működéséről, mely Falk Miksának a jelöltséget felajánlotta. Percekig tartó éljenek fogadta azon kijelentését, hogy Falk Miksa az aradi szabadelvűpárt jelöltséget újból elfogadta. Ezután egy küldöttség megalkitását hozta javaslatba, mely a városunkba érkezett képviselőjelöltet beszámoló beszéde megtartására meghívja.

A küldöttség Bányid Albert báró elnöke alatt Bostánffy Gergely, Boros Béni, ifj. Kristófy János, Tagányi István, Sonntagh Gyula, Neumann Ede, Hamza Ágost, Hirschmann József és Nikodem János tagokból állott.

Tolluk erőten leírni azt a szavakkal is kifejezhetetlen lelkesedést, mely Falk Miksát a terembe léptekor üdvözölte. Percekig visszahajlott a terem az éljen és tapsviharból, mely csak akkor szűnt meg, midőn Bonts Döme pártjának szeretett képviselőjelöltünk a következő szép beszédében üdvözölte:

Tisztelt polgártárs! Mélyen tisztelt barátom!

Az aradvárosi szabadelvűpárt választó polgárai nevében örömmel fogadunk és üdvözölünk körünkben.

Örömmel és megelégedéssel, mert oly férfit tisztelünk benned, kinek a lefolyt 3 évi országgyűlési működése büszkeséggel tölti el választóit!

Képviselői és államférfiai működésed és Arad város érdekeinek előmozdítása körül közre működésed és eljárásaid eredményeit nem számdokom ez uttal felsorolni, pártunk mult mást 8-án tartott közgyűlésén részletesen méltattam azokat. Most csupán általánosságban emelem ki azt, hogy a benned helyezett bizalmat fényesen igazoltad, választóid megelégedését teljes mértékben bírod.

források locogása, melyek a fagyókerekén cseppenként szökdécselnek.

Mindeme sugár, bugás hangzatos összhangza egyesül. Ép egy élelt fel a Gérard szívet eltöltő komor, gondteljes hangulat közben ezerféle apró benyomás, melyek az utóbbi hét kedélyes izgalmai közt észrevétlenül maradtak és szinte egyesítették gyenge szavukat. Egyzserre visszamelekedett lila legjelentelebb nyilatkozataira, legesekélyebb modulatára, szellemes mozköngy arcának gyors változatára. A szél zúgása a fenyvesek közt emlékeztette őt a salvanches téncezenére... Ismét maga előtt látta lilkát, a mint mosolygó arczeval, hosszú szűlyos ruhájában a fénylő csillár alatt megfordult, a mint a zongorához ült és tiszta csengésű hangjaival a galambdalt előnekelte.

Ah! Ez éjjel az erdő tisztasán nem a galamb kedves hangja zengett! Csak a bagoly iszjótó panaszos hangja szöált meg időnkint, mint az eltévedt gyermek kétésebesett segélykiáltása. Ez a messze hangzó siralmas kiáltás fárl-fára zúgott, míg a távol sürűségben elveszett, valahányszor az erdő sürűségébe ért, a magas fűben czipelő tuskók elhallgattak és Gérard saját eltűnt boldogságának hangját képzelt hallani, mely a távolból kiáltotta: „Nem térek vissza soha többé, soha többé!” Sietteté lépteit; az erdő sürűsége nyomasztólaga hatott reá.

Végre ritkulni kezdtek a fák, az erdő után szántóföldek következtek; a láthatáron háztélok homályos körvonalai tűntek föl és hangos kutyagatás ébreszté fel az erdő visszahangját.

„Göd az, Gérard ur?” szölt egyszerre egy agórák hang.

Gérard összeszezent és felismerte Baptiztet, — a ki őrszemű kiállt a major istállója elé.

Remélhetöleg legálább a báró ur nem látta? Folytatá a szölgá, szépen le fog engem hordani, már három órával ezelőtt kellett volna utnak indulnom... Jó éjt!

Gérard a sötétben tapogatózva ért szöbájába és csak szürkületkor aludt el. Tíz órájában ébredt föl, azt sem tudva, hogy hol van, csak a szívet nyomó tompa fájdalmat érezte.

Megdörzsölté szemeit, megismerte a majort és megértette a szívet szorongató fájdalmat.

(Folytatás következik.)

Pártunk választóinak e megelégedése lelkesüléssel nyilvánult, a midőn egyhangulag ismételték képviselőjelöltjüknek kiáltottak ki, és miután a jelöltségről pártunk küldöttsége ünnepélyesen értesített, s azt elfogadóni szíves váll, — most mint képviselőjelöltünk pártunk öszinte érzelmet fejezte ki elmondhatom: „Isten hozott körünkbe.” — bizton hisszük és reméljük, hogy nem sokára ismét képviselőnké lesz, és hogy e minőségben az egék ura a hazának és városunknak, sokáig, igen sokáig éltesse!

Az éljenek lecsillapult Falk Miksa mondá el beszámoló beszédét, melyet lapunk mai számához mellékelve vesznék olvasni.

A hatalmas érvéslés, gyönyörű beszédre még bővebben visszatérünk, de már itt is sietünk constatalni, hogy e beszéd egyike azon legkiválóbb államférfiai magaslalon álló politikai enuntiatióknak, miket a magyar választó polgárság hosszú idő óta hallhatott.

Es óriási volt a hatása is. Meg-megújulva zúdult fel az éljenek a beszéd minden passzánál, midőn a jelölt ékeszölésével azon modorra mutatott, melyekkel az ellenzék által oly kétségbeeséltnek testett pénzügyi helyzetben segíteni lehet és kell, midőn az utolsó országgyűlési cycus eredményeiről beszámolt és különösen midőn kifejtette, hogy Arad város érdekei a kormány-körökben mily figyelemre és méltánylásra találnak.

Azt, a mi a beszéd végzetével következett, látni és hallani kellett. Leírni nem lehet. A következő szönek az éljenek öt percig nem volt képes szöhoz jutni.

Végre, midőn a tetszészaj némileg lecsillapult, dr. T. N. Pál intézte a képviselőjelölthöz a következő szép és leundetés beszédet:

Nagyságos ur! Szeretett jelöltünk!

A lelkes éljenek és zúgó tapsvihar, mely iméut elmondott nagyszámú politikai enuntiatója után a teremben elhangzott, — tulajdonképen felment engem azon feladatom teljesítésétől, hogy volt képviselőnknek a választó polgárok mélyen érzett köszönetét — leendő képviselőnknek pedig azok tántoríthatlan bizalmát tolnásoljam. Hiszen e lelkesedés ékeszölőbban beszél bármely szönoklatnál és híven elmondja, mennyivel tartozunk Nagyságodnak azon tevékenységéért, melyet multban hazánk és városunk érdekében kifejtett, de elmondja azt is, mennyire ragaszkodunk ezentul is Nagyságod személyéhez, mennyire bízunk kipróbált hazafiságában, tántoríthatlan jellemében és minden elfoglaltságtól ment szabadelvű gondolkodás módjában!

A mai komoly és nehéz idő előtt e bizalom bizonyára kétszeresen szükséges és kétszeres értékkel is bir.

Hazánk, nemzetünk alkotmányos jogai teljes élvezetében újabb küzdelem előtt áll. — A politikai regeneratiónak is kell következnie a gazdasági regeneratiónak is, mert ép úgy, mint csak a politikailag szabad nemzet lehet gazdaságilag erős: csak gazdaságilag erős nemzet fejlesztheti és tarthatja fenn a politikai szabadságot.

„Sub pondero crecit palma.” Keleten a fiatal, növekedő pálmákra sulyokat raknak, hogy annál egyenesebben, andarabban nőjön ég felé a terbelkel küzdő fiatal fa. — A magyar nemzet életfája ezérve — de a sors még mindig rak reá terheket, mintha életerejét újból és újból ki akarná próbálni.

Es ha látjuk mint emelnek gazdag szomszédaink gazdasági körök körül chinai falakat, valóban el fog egy pillanatra a kétely az iránt, vajlon szabad-e a jövőben hinnünk. De hitünk visszatér, mert tudjuk és érezzük, hogy addig, míg a nemzet életfája a hazaszeretet — a szabadelvűség és az ernyedetlen munka földében gyökerezdik, addig, míg a gyökerektől az egyenletlenség pusztító fergét távol tudjuk tartani, addig míg nemzetünknek számos oly fáradhatatlan faradozó, oly lelkes és mégis körültekintő vezére van, mint Nagyságod — addig, míg a vezérek oly híven ragaszkodó harezosokkal rendelkezhetnek, minők az aradi szabadelvű párt tagjai: addig a győzelem teljesen biztosra van!

Fogadja Nagyságod biztositva halánk kifejezését és engedje meg, hogy minden kérdés nélkül felkiálthassunk:

Eljén dr. Falk Miksa, Arad sz. kir. város országgyűlési képviselője!

Ujra felharsant ezután a taps és éljenek s a közönség mindaddig nem szönt meg lelkes tetszésnyilvánításait kifejezni, mig Falk Miksa Fábian László főispán és Salacz Gyula polgármester, Végh Aurél jószágigazgató, Ottvubay Károly törvényszéki elnök, Kuncz Elek lyceumi igazgató, Lőcs Rezső, Pálffy József, Kugler István, Grünwald Ferencz, ifj. Kristófy János, Tenner Lajos, Péczely Ferencz, Steinitzer Károly, Fábian Lajos, Antolik Károly, Szunter Nándor, Virágh Lajos, Keruer Péter, Fényes Dezső, Kiriák György, Bonts Döme, Rozsnyai Mátyás, Varjassy József, Bing Vilmos, Dományi József, Takátsy Sándor dr. Tagányi István, Boros Béni, Turay Antal, Elias Armin, Hahn Alajos, Institoris Kálmán, Varjassy Lajos, Dálnoki Nagy Lajos, Lustig Armin, Mittler Zsigmond, Tenner Pál, Tenner József, Lamberger Lajos, Böhm Lajos, Sonntagh Gyula és Geza, Schauer Adam, Dancs Ferencz, Michéls Bálint, Kocsuba József, Verzár Gyula dr., Wendenfeld István dr., Spitzka Ágost, Battszék Lajos, Adler Lipót, Kell Lipót, Mayer Miksa, Schenk Ferencz, Csaky Tivadar gr., Antalfy Endre, Hindy Árpád és még többen.

A vacsora.

Falk Miksa képviselő jelöltünk a „Fehér Kereszt” szölgó éttermében vacsorált. Már 8 órakor a mintegy hatvan személyre terített asztal minden helyet elfoglalta volt a város színe-javával. Ott voltak a többek közt a képviselőjelölton kívül Fábian László főispán, Salacz Gyula polgármester, Végh Aurél jószágigazgató, Ottvubay Károly törvényszéki elnök, Kuncz Elek lyceumi igazgató, Lőcs Rezső, Pálffy József, Kugler István, Grünwald Ferencz, ifj. Kristófy János, Tenner Lajos, Péczely Ferencz, Steinitzer Károly, Fábian Lajos, Antolik Károly, Szunter Nándor, Virágh Lajos, Keruer Péter, Fényes Dezső, Kiriák György, Bonts Döme, Rozsnyai Mátyás, Varjassy József, Bing Vilmos, Dományi József, Takátsy Sándor dr. Tagányi István, Boros Béni, Turay Antal, Elias Armin, Hahn Alajos, Institoris Kálmán, Varjassy Lajos, Dálnoki Nagy Lajos, Lustig Armin, Mittler Zsigmond, Tenner Pál, Tenner József, Lamberger Lajos, Böhm Lajos, Sonntagh Gyula és Geza, Schauer Adam, Dancs Ferencz, Michéls Bálint, Kocsuba József, Verzár Gyula dr., Wendenfeld István dr., Spitzka Ágost, Battszék Lajos, Adler Lipót, Kell Lipót, Mayer Miksa, Schenk Ferencz, Csaky Tivadar gr., Antalfy Endre, Hindy Árpád és még többen.

Ezenkívül résztvettek e vacsorán: A nda házy Pál, dr. Dárday Sándor, és Gál Jenő volt képviselők; továbbá Zobel

Lipót nagyváradi postaigazgató, Gluzek igazgató Mezőhegyesről, és Döcse Bernát temesvári gyáros.

A vacsora igen kedélyes hangulaton folyt egész 11 óráig. A többi asztalkulna is nagy számmal volt vendég. A mint értesültünk, ugyan ez a társaság lesz ma ebédén Wittmannal.

Az élelvi csapások és a segély.

Makó, június 9.

A ki csak a legkisebb mérvben érdeklődik a közügyek iránt, vagy csak egy lapot is vesz néha-néha kezeibe, annak most bizonynyal két irányban van leköve figyelmé, érdeklődése: a tűz és vízár csapások és a képviselői választások iránt.

Mint isten ostroma jött reánk ez évben ujra a csapások száradatlan sorozata. Megkezdte a csapások sorát a tűzvész; Eperjes, Szathmár, Toroczkó, Kurtics szenvedtek többet, mint önkere megbir, ezek mellett kisebb mértékben meg több község szenvedett jelentékeny kárt. Alig nyilvánult csapásokkal szemben a hazafiai, emberbaráti testvéri részvét volt az első, felbőszar szavaszak mások, viharos, erős felbőszakados tele, s tette tönkre a legbiztatöbb tenyészetet.

A Szamos, a Körösök, a Maros mente s így Aradmegye is sokat szenvedett, a bansági megyék rengeteg területé dus természetét jutott viz alá, más helyeken a rendkívüli záporok és felhőszakadások romboltak utakat, hidakat, vetéseket, szölv, gyümölcs kertetek és emberlakokat, vagy hogy a bajok mindegyikéből jusszon: dít és tojás nagyságu jégcső verte el a munka és szorgalom reményét, biztató gyümölcsét.

Befejezésül, — mert talán már meg elégi csapásait a gondviselés, s a remény szép szöváránya — Medard elmúltával — talán derült napok hirdetője lesz, — a veszélyes nagyságnál még sokkal alacsonyabb síkban homöplyög s az aggodalomra semmi okot sem szolgáltató Tisza folyó, a drága védekezés egy új nagy művét: a kis tiszai zsilipveti ki helyéből, mint hitvány zsilipprekessz dönt árba 40—50 ezer hold legtermőbb, messesen dus aratást ígérő földet, elsodorra utjában az emberlakra tanyákat s a szorgalom minden vívmányát. Sok, igen sok ezerre megy az egyes nagy birtokosok kára is e területen, de a nép ezrei, Vászárhely városának magának 10 ezernyi szegényebb osztálya kenyer nélkül maradt.

De nem ezélm most e sok csapás horzalmait leírni, sem a gondatlanságból eredetek okát fűrkészni, csak néhány sorral kívánok a tűz és vízár által sújtott városok, vidékek és honfársaink egyetemes testvéri segélyezése kérdéseire szölni.

A részvétdakozás jó ideje megindult már több felé s több alakban és forrásból; nézetem még is az, hogy a megnyitott forrásokból, ha tekintélyes is leend a segély, de nem áll az arányban a nagy csapásokkal és mint majdnem minden jötekonysági ömögadótás, nem lesz ez egyetemes, de érzékenyen csak a mivel közöpsztályt terhelendő; keresni kell tehát szertemem oly forrásokat meg, melyek mellest az adakozásban lehetőleg kiké részt vegyen.

Az egyes közöseket és városokat illetőleg tehát, akár a hatóság, akár a társadalom kiválóbbjai veszik kezökbe az ügyet, a helyi viszonyok szabják meg az eljárás módokat. Példaként említem fel, hogy a hol jötekonynövegyet van, nem vehető-e a gyűjtést ez kezzebe s nem lehetne e a várost 50—80-as házessortokra egy beosztani, hogy minden ifi csoport egy önként vállalkozó nő és férfi járja be, a mi 2 ncpnál nem több munka s az eredménnyel beszámolna a hatóságna. Természetes, hogy a helyszínelő gyűjtést megelőzően a legszölebb körü np-szeri felhívás s meghatározása az adomány minimumának, a mi lehetne 5 kr. Azt hiszem az ily egyetemes s közvetlen adakozás is szép eredményt mutatna fel, de felemlítem még más közvetett adakozási forrást is, a honnan meríteni lehetne.

Ugy tudom több helyen, különösen Franciaországban volt és már s hatatosan igénybe véve. Legyen a városokban minden számba vehető vendéglő, étel-ital csarnok vagy restauratiónban hatóság felügyelet alatti perszely, melybe a távozó vendég par krajczár dobására felhívatik. E perszely gyűjtés 2—3 hóig tartana mindennapi elszömlálással. A másik közvetett megadótás volna a vasuti személyjegyeknek 3 havi pótdíjszöbasa. Csak példakul hozom fel: az első osztály utas fizetne 2 kilométerenként 1 kr, a második osztály 4 kilométerenként 1 kr, és a harmadik osztályban utazó 6 kilométerenként 1 kr pótdíjat. Az ily befolyt pénz a kormánynak adatnék át, bár egyes, különösen vicinális vasutak, mint p. o. az arad-csanádi saját megyéik csapásait is enyhítheték ezen pótdíjakból.

Ennyit kívántam a nagy csapásokat szenvedett honfársaink javára igénybe vehető jötekonyság gyakorlatához röviden szölni. Ha mar bevezető soraimban a közérdekt rész tekintve a képviselőválasztásokat ama nagy csapásokkal egy színvonalra állítottam s a kétöt együtt említem, szabad legyen egy lélekzetvétele ezen tárgyhoz is hozzászölni. Kijelentem előre, hogy a képviselő választásokat a tűz- és vízár csapásaival nem helyezem egy sorba, hiszen ezek a legsarkalatosabb önkormányzati jog gyakorlását képezik; bár másrészről nem lehet tagadni, hogy a gyakorlatban két ízbeni lezajlásukkal erkölcsi magaslutak nagyon aláesüdyt s ha az anyagi áldozat, a pénz, melyet elmondok, nem is megy kárba, csak birtokot változtat, de a közjellelem és közértelem feloldásában pénzértékben ki nem fejezhető kárt okoznak.

Röviden említve csak fel, hogy én minden politikai pártunk létjétől elismerem, mert hiszem azt, hogy mindegyik hazánk nagyságu, boldoggá, virágzóvá, s gazdaggá és függetlené ohajtja, — és csak a cölöz vezető utak elterök; ugyan azért a pártküldelemektől sem riadok vissza, a mig azok nyíltak, lovagiasak, s a szövikarban a nép capacitálásában tárgylagosak, igazak.

Tekintve azonban a pártok jelenlegi or-

az intézményre nézve meglehetősen radikális nézeteim vannak, a melyeket mult októberi beszédemben elő is adtam. Én nem tudok megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy a mai korban, mely a humanizmus és civilizatio korának nevezi magát, mulhatlanul szükséges, hogy minden államban százezrek, kik egytől egyig mind munkaképes emberek, a termékeny munkásságtól elvonassanak és hogy azok, a kik dolgoznak, szorgalmuk gyümölcsének nem csekély részét kötelesek legyenek ama százezrek tartására fordítani. Megmondtam a multkor, hogy az én nézetem szerint mi lesz ennek a vége és azon események, melyek azóta Európa több államában, nevezetesen Belgiumban, előfordultak — nálunk, hála Istennek, még nem — az akkor kimondottaknak igazolásul szolgálnak. Hanem hát ez általános betegség. A gazdag Németország folyvást kénytelen új meg új jövedelmi forrásokat keresni, hogy szaporított hadseregének költségeit fedezhesse, és a nem kevésbé gazdag Franciaország rövid időkön belül mindig újabb meg újabb százmilliókat kénytelen megszavazni hasonló célra. Vajon hiszi-e valaki, hogy bármely más magyar kormány képes lett volna ezen általános áramlatnak ellentánni és a hadiköltségeknek felszaporodását meggátolni? Én nem hiszem.

Ime, ezen három főök az, a mely pénzügyeinknek kedvezőtlen helyzetét túlnyomó részben előidézte és mind a három olyan, mely teljesen független a kormányon levő férfiak egyéniségétől és akkor sem volna eltávolítható, ha ezen egyének változnának. De különben is, nem az a legfontosabb kérdés — amár ennek fejtegetése is kétségen kívül tanulságos — de gyakorlati szempontból nem az a legfontosabb kérdés, vajon ezen mostani helyzet miképpen keletkezett? hanem az: hogy miképpen lehet most rajta segíteni? Hogy lehet, azt még az ellenzék sem tagadja, amár ez által némi ellentétbe jut önmagával. Mert vagy nem oly kétségbeesett és reménytelen e helyzet, a milyennek ő festi és akkor szemrehányásainak legnagyobb része indokolatlan, vagy csakugyan oly desperátus és akkor ő sem tudna rajta segíteni. De hát, a mint mondom, a segítség lehetőségeit ő sem tartja kizártnak, sőt még az eszközökre nézve is közte és a kormány-párt közt valami lényeges különbség nincs. Majdnem mindnyájan egyetértünk abban, hogy a jelenlegi kiadások leállítására által lehetne ugyan egyik-másik megtakarítást eszközölni, de ez körülbelül ellensúlyozatnak az ország fejlődése által szükségesekké váló új kiadások által. A pénzügyi helyzet javulása tehát csak a bevételektől várható; itt pedig első sorban a közvetett adók lesznek hivatva az állam jövedelmeit szaporítani és ha ez nem volna elegendő, akkor az egyenes adókat is — a ház- és földadó kivételével — jövedelmezőbbekké kellene tenni. De itt is különbséget tesztek bizonyos ideiglenes rendszabályok és azok közt, melyek egy egészen új rendszert léptetnének életbe. Az ideiglenes rendszabályoknak, a mi a közvetett adókat illeti, mindenekelőtt a szesz- és cukoradóra kell vonatkoznok, mert nevezetesen a szeszparra nézve — azt hiszem, hogy ezt épen Önök előtt magyarizmatom felesleges — az eddigi állapot többé fenn nem tartható. Az imént szóltam egy kimutatásról, mely monarchiánkban a Svájc felé folytatott kivétel az első évnegyedben előadja és megemlítem, hogy ezen első évnegyedben szeszből 1886-ban 835,000 liter, 1887-ben 481,000 liter vitetett ki Svájcba. Hogy a többi országok felé a szesz-kivétel hasonló mértékben csökken, az ismeretes tény. Ily állapotokkal szemben a magyar kormányának kötelessége legalább a lehető elkövetni a baj enyhítésére, annyival inkább, mert a szeszparosoknak érdeke itt teljesen azonos az állam érdekével. Ez ipar virágzása tetemes összeggel szaporítja az állam bevételeit, ennek hanyatlása, mint az utóbbi időben láttuk, az állam finansziát is károsítja. Az Ausztriával fennálló viszony nem gátolhatja és nem fogja gátolni a jogosult kívánni teljesítését, mert egyfelől a cukoradóban, mely reánk nézve kevésbé kiváló fontossággal bír, egy méltányos compensatio tárgyát látjuk, másfelől pedig Ausztria sem uszik a pénzben és ha a szeszadóból az eddiginél magasabb jövedelmet húzhat, ő is szívesen fogja belegyőzését adni az erre vonatkozó rendszabályokhoz. E kérdés elintézése az új országgyűlés egyik legelső és legfontosabb tárgyát fogja képezni és azok után, a miket én a tisztelt urak némelyikének tudomása szerint már eddigelé is ez ügyben tettem, tán fölösleges mondanom, hogy ha újból a képviselőház tagja leszek, tölem telhetőleg — nem a localis, hanem az országos érdekek kedvéért — mindent el fogok követni, hogy ezen ügy gyors és kielégítő megoldását találja.

De meg a legkedvezőbb esetben is, ez csak egyes ideiglenes rendszabály leendő, mely a bajt kikés enyhíti, de gyökeresen nem orvosolja. A mi ezen gyökéres orvoslást illeti, arra, a mint mondtam, az összevágó rendszabályok egész rendszere szükséges és én azon kellemes helyzetben vagyok, hogy e tekintetben a részletezéstől tartózkodhatom, miután ezen munkát épen e napokban egy nálammal sokkal illetékesebb férfiú, Széll Kálmán volt pénzügyminiszter végezte. A mennyire az ő beszédét emlékezetben tartottam, mondhatom, hogy annak legnagyobb részével egyetértek; úgy azzal, a melyben a baj okaira rámutatott, valamint azzal is, melyben az orvoslás céljából követendő eljárás elvét fejtegeti. A mi a baj okait illeti, tökéletesen áll az, hogy a helyzet ma hasonlíthatatlanul kedvezőbb volna, ha mindvégig azon az uton lehetett volna haladni, melyre annak idején a volt pénzügyminiszter lépett. Csak az a kérdés: *lehetett-e*, lehetett volna-e még akkor is, ha nem gróf Szapáry Gyula, hanem bárki más, vagy akár Széll Kálmán maga ült volna a pénzügyministeri széken? Mert hogy valamely finansziapolitika gyakorlatilag keresztülvihető legyen, az nem csak attól függ, hogy e politika magában véve helyes legyen és hogy az illető miniszter éles észszel és erős kézzel bírjon, hanem sok más körülménytől is, melyek felett ő nem uralkodik. Ezt kézzelfoghatólag bizonyította maga Széll Kálmán visszalépése által. Miért lépett ő vissza? Mert hadi célokra oly tetemes összeg előteremtését kívánták tőle, hogy nézete szerint ez által az általa célba vett pénzügyi rendezés lehetetlenné vált. Nos, azóta nemcsak ezen összeget kellett előteremteni, hanem a Mannlicher-puska beszerzésének, a honvédség és népfelkelés

felszerelésének, a rendkívüli hadikészületeknek költségeit is. Azonkívül volt azóta néhány közpénzügyi és néhány rossz termésünk; azóta legjobb külföldi piacaink a magas vámok által elzárattak előttünk és terményeink értéke jóval alább szállott, azóta az aranyárgó felment 25-re, azóta a külpolitika láthatárán egymást kergetik a felhők és ez megnehezíti és megdrágítja minden pénzügyi műtétünket. Mindezeket Széll Kálmán nálammal jobban tudja és azért, midőn saját pénzügyi politikáját igazolta, korántsem akart ő — miként ezt neki az ellenzék imputálja — pálcát törni a jelenlegi kormány felett, mivel hogy az, teljesen megváltozott viszonyok közt és a kedvezőtlen körülmények egész halmazának nyomása alatt, ama politikától eltérni kényszerítve volt.

A mi már most az orvoslás módozatait illeti, ő is azon nézetben van, hogy egyes megtakarítások lehetségesek ugyan, de egyedül ezek által az egyensúlyt az államháztartásban helyreállítani nem lehet, sőt hogy az ország fejlődésére, melyet semmi áron megakasztani nem szabad, egyes ágazatokban még a kiadásoknak szaporítása is szükséges lehet. De midőn e szerint az orvoslás a kiadások apasztásában nem található, természetes, hogy azt a bevételek emelésében kell keresni, és itt ő is, miként már többen előtte, a közvetett adóknak jobb kihasználását ajánlja, és azt a tökéletesen helyes elvet állítja fel, hogy az ugynevezett fogyasztási adókat valóban *fogyasztási* adókká kell tenni, holott azok jelenleg tulajdonképpen csak *termelési* adók. Magától értetlik, hogy ennek nélkülözhetetlen előfeltétele nálunk a regálé megváltása, de ennek gyakorlati keresztülvitelére nézve az én véleményem — meglehet, hogy pessimistikus természetemről fogva — némileg eltér ő nagyméltóságaétól, a mennyiben én az ezen műtéttel járó nehézségeket igen nagyoknak, és csak évek folyamán alatt legyőzhetőnek tartom. Az ellen nekem nincs kifogásom, hogy a regálé az állam váltása magához és az eddig jogosultakat államkötvények által kártalanítsa; de már azt követ hiszem, hogy erre egy 3%-os papír kibocsátása alkalmas volna. Mert midőn látjuk, hogy az 5%-os papíráradék 88-on áll, vajon miféle árkelethez lehetne egy ilyen 3%-os papírnak és nem kellene-e az ily kamatláb mellett, hogy a kártalanítás igazságos legyen, a kibocsátandó tőkeösszeget oly magasra emelni, hogy az alacsonyabb kamatláb az államra nézve semmi haszonnal nem járna? Másfelől én azt hiszem, hogy 200 millió — mert legalább is annyival lesz szó — új állampapír, melynek kamata papírban fizetettik és a mely e szerint nagyobb részben a monarchia határain belül elhelyezendő, csak igen lassan lesz értékesíthető mindaddig, a meddig az állam saját évi deficitjének fedezésére 5%-os papíráradékot kénytelen kibocsátani és így maga csinál veszedelmes concurrentiát ama 3%-os regálé-kötvényeknek. Ismétlem, hogy ezen nehézségeket legyőzhetetleneknek nem tartom ugyan, de az egész műtét keresztülvitelére évek fognak kelleni és csak ennek utánna lehet hozzáfogni a közvetett adók jövedelmezőbb kihasználásához. Gyorsabb segélyt mindenesetre az egyenes adók nyujthatnak és e tekintetben, úgy látszik, a volt pénzügyminiszter is osztzik abban a nézetben, hogy a föld- és házadó a legközelebbi jövőben fel nem emelhető és így a főszűlt a jövedelmi adóra fekteti, melyet angol minta szerint óhajt átalakítani. Messze túl menne mai feladatomon ezen terv részleteivel foglalkozni és nemcsak az eszméről, melyet helyesnek találók, hanem a kivétel módozatairól is tüzetesen szólni; de kötelességem tartom Önöket egész nyíltsággal egy dologra figyelmeztetni. Ha a bevételek és kiadások közti különbséget nem a kiadások apasztása, hanem a bevételek emelése által akarjuk megszüntetni és ha nevezetesen azt akarjuk, hogy az egyenes adókból eredő jövedelem magasabb legyen, akkor ezen többletet valakinek meg kell fizetni. Lehetnek ezen adó-emelésnek különböző módjai. Lehet a tehetőbbet a lakosság egyes osztályaira különféleképpen elosztani, de *hogy valakinek többlet kell fizetni mint eddig*, ha azt akarjuk, hogy több legyen a bevétel, az minden kétségen kívül áll és ezen kénytelenség alól nem lehet kibújni, akármilyen genialis legyen is azon terv, mely az adó emelésénél következik. Ezen kellemetlen kényszerítéssel tehát meg kell barátkozni és én részéről, az ily rendszabályokhoz való hozzájárulásomat csak két feltételtől tennem függővé. Az egyik az: hogy a kormányzat minden ágában csakugyan a legnagyobb rend és takarékoság uralkodjék, úgy, hogy az egyensúly helyreállítására még szükséges összeg, a mely adó-emelés útján előteremtendő, a minimumra redukáltsassék; másfelől pedig: hogy nemcsak az új, hanem az eddig fennálló terheknek szétosztása is, az eddiginél helyesebb és méltányosabb módon történjék, hogy ne azon emberek, kik vagy becsületességéből tájékoz fel valódi jövedelmüket, vagy pedig azért, mert a jövedelem természeténél fogva nem képesek azt eltitkolni, hogy — mondom — ne ezen emberek vigyék a nagyobb terheket, míg a jövedelmi milliók és milliók, melyekhez nehéz hozzáférni, a teherviselés alól magukat kivonják. En magam is munkám után élek és valóban nem szívesen fizetek többet, mint eddig fizettem; de az államháztartás rendezése olyannyira szükséges és ha keresztül vitetik, az állam minden egyes polgárának anyagi jólétére oly jótékony hatással lesz, hogy egy újabb áldozattól, ha az nem túlságos és hasznos célra fordítatik, visszariadni nem szabad.

Miután Széll Kálmán volt pénzügyminiszter kitűnő beszédéről megemlékeztem, engedjék meg, hogy még egy rövid megjegyzést tegyek. A mérsékelt ellenzéknek lángeszű vezére a beszédre vonatkozólag oda nyilatkozott, hogy ő is osztja az abban kifejtett nézeteket egytől-egyig, de nagyon sajnálja, hogy Széll Kálmán abból nem vonta le a consequentiákat, t. i., hogy ő excellentiájának, miután annyira nem tud egyetérteni a kormány eddigi finansziolitikájával, be kellene lépnie az ellenzék soraiba. Hát én is sajnálom, hogy a volt pénzügyminiszter ama jeles beszédéből nem vonta le a consequentiákat; csak hogy én e beszéd logikai consequentiájának nem azt tartom, a mit Apponyi Albert gróf igen t. barátom jelzett, t. i., hogy Széll Kálmánnak az ellenzék soraiba kell lépnie, hanem azt, hogy — ha valaki kijelenti, miszerint egy bizonyos kormány iránt bizalommal viseltetik

és annak politikáját egészben helyesli, egyesegyedül a finansziolitika kivételével, és ha azután ugyanezen államférfiu nemcsak kimutatja, hogy neki a finansziolitikára nézve igen határozott eszméi és tervei vannak, hanem multja által azt is bebizonyította, hogy ő a maga eszméit és terveit a gyakorlati téren mint kormányférfi is valóítani képes: egy ily beszédnek mondom — az én nézetem szerint — logikai consequentiája az, hogy, ha a kormány feje ezen államférfinak azt mondja: én nemcsak osztom a te nézeteidet, de szabaddá teszem előtте a tért, csatlakozzál hozzám és próbáljuk meg egyesült erővel ezen eszméket valóítani, hogy akkor amaz államférfiunk az ily ajánlatot visszautasítani nem lehet és nem szabad. Nem tudom — mert a kormányelnök intentióiba nem vagyok beavatva — nem tudom, vajon fog-e az ő részéről ily ajánlat tetetni, de ha tetetik, akkor ugy hiszem, a volt pénzügyminiszter egy percig sem fog habozni, minapi kitűnő beszédéből az imént jelzett logikai consequentiát levonni.

Kénytelen vagyok szíves engedelmeikkel még néhány szót mondani a *külpolitika* körül, mert erről multkor beszédemben csak futólag emlékezhettem. A helyzet október óta lényegesen nem változott ugyan, de közbe esik a delegatio. Október 28-ikán azt mondtam e helyen, hogy kettőt nem szabad semmi körülmények közt elfogadni. Az egyik az: nem szabad ráállanunk arra, hogy az ugynevezett hatalmi sphaera keleten köztünk és Oroszország közt megosztassék olyformán, hogy a Balkán-félsziget keleti része Oroszország, nyugati része Ausztria-Magyarország hatalmi körébe esnék. A másik pedig, a mit mi meg nem tűrhettünk, az: hogy Oroszország a maga akaratát fegyveres hatalommal ráerőszakolja Bulgáriára. Megígérttem, hogy az akkor küszöbön állott delegationalis tárgyalásoknál az imént említett két elvet nem fogom szem elől tévesztetni és ugy hiszem, bátran mondhatom, hogy ezen ígéretemet be is váltottam. Sikertől nekem a delegatio külügyi albizottságának jelentésében e két elvnek oly kifejezést adni, hogy még az ellenzék is kijelentette, miszerint a jelentés talán nem tartalmazza mindazt, a mit ő kíván, de nem tartalmaz semmit, a mit a maga részéről nem fogadhatna. És hogy monarchiánk külpolitikája ugyancsak e két elven alapul, azt azóta a tények is bizonyították. Oroszország fegyveres beavatkozásáról a bulgár ügyekbe, ma kevésbé van szó, mint valaha és arról, hogy a hatalmi sphaera köztünk és Oroszország közt a Balkán-félszigeten megosztassék, ma már senki sem szól. Azt hiszem, külügyeink vezetése föltétlenül elismerést érdemel azért, hogy békés uton és monarchiánk tekintélyének vagy érdekei legkisebb részének feloldozása nélkül sikerült a dolgoknak ily kedvező fordulatot adni és nevezetesen a bolgároknak függetlenségét és önhatározási jogát minden illetékes beavatkozás ellen megvédeni. Utolsó időben fölmerült még egy epizoda, melyről röviden meg akarok emlékezni. Porosz felhivatalos lapok — mi célból, annak feszegetése nem tartozik ide — visszanyúltak a 10 év előtt történetekre és bizonyos kétértelmű leleplezések által azon gyanut ébresztették, hogy mindaz, a mi 1877. és 1878-ban akár gr. Andrassy által a delegációban, akár Tisza Kálmán által a magyar parlamentben mondatott, csak komédia volt, mert már az orosz-török háborúban kitörése előtt olynemű alku jött létre monarchiánk és Oroszország közt, hogy ha Oroszország átengedi nekünk Boszniát és Hercegovinát, akkor mi neki a keleten szabadkezet adunk. Hogy Oroszország, mielőtt Törökország ellen sikra szállt, monarchiánk magatartására nézve biztosította magát, ez természetes; mert ha ezt nem teszi és mi a döntő pillanatban ellene fordulunk, akkor csakugyan hatalmunkban állott volna, gr. Andrassy szavaival élve, a Bulgáriában működő összes orosz hadsereget a bécsi »Ring«-en át fogolyként hazakísértetni. De ezen egyezkedést csak akkor lehetne hibál felróni, hogy az akkori külügyi, mint a magyar kormányának és csak akkor lehetne azt állítani, hogy mindkettőnek akkorában tett nyilatkozatai a valósággal ellentétben állottak, ha Ausztria-Magyarország amaz időben Oroszországtól csakugyan nem kívánt volna egyebet, mint Bosznia-Hercegovina megszállását, a többi úgy európai, mint magyar-osztrák érdekeket pedig oda dobta volna az orosznak. De ez nem igaz. Időközben nyilvánosságra kerültek azon kikötések, melyeknek szigorú megtartására Oroszország magát kötelezte. Nevezetesen, hogy neki nem szabad a Duna jobbpartján bármintem területet szerezni, nem szabad neki még ideiglenesen sem Szerbiát megszállani, hogy nem szabad neki Romániát bármintem függőségi viszonyba helyezni Oroszországgal szemben, hogy nem szabad a Balkán-félszigeten bármintem orosz secundo generitű alapítani, hogy nem szabad ezen félszigeten bármintem nevezendő nagy szláv államot alapítani, hogy nem szabad Konstantinápolyt birtokába venni stb. Ebből világos, hogy kormányférfiunk igazat mondtak, midőn kijelentették, miszerint Ausztria-Magyarország nem érezheti ugyan magát hivatva arra, hogy midőn a többi Európa kis ujját sem mozgatója az európai érdekek védelmére, ő egymaga kájon hajba Oroszországgal, de hogy békés uton kieszközölje azt, miszerint Oroszország határozott kötelezettséget vállalt monarchiánk érdekeinek tiszteletben tartására. Sőt én megemlíthetek itt még egy, eddig talán ismeretlen részletet, melyet annak idején maga az illető nagykövet szíveskedett velem közölni. Midőn ugyanis e nagykövet azon nagyhatalomnak, a melynél ő monarchiánkat képviselte, külügyministerével az imént említett kikötéseket közölte, melyektől monarchiánk neutralitása függővé tétetett, ama külügyminiszter azt a kérdést intézte hozzá, vajjon ha Oroszország mindezek dacára ezen kikötések valamelyike ellen cselekednék, vajjon kés-e Ausztria-Magyarország ezt *fegyveres erővel* is meggátolni? Erre az illető nagykövet szörül szóra ezt felelte: »Ezen kérdésre el voltam készülve és kormányomtól vett utasításaim szerint fel vagyok hatalmazva arra *határozott igennel* felelni.« A kikötést tehát az akkori külügyi, úgy mint a magyar kormányt az Oroszországgal való alattomos cimboráskodással vádolják, talán mégis meg fogják engedni, hogy az furcsa neve a cimboráskodásnak, midőn az egyik a másiknak azt mondja: »Ezek az én jogaim és érdekeim; a mi ezeket nem bántod, én sem bántalak, de ha ezekhez hozzányulsz,

megverekszünk.« Ha pedig még valami kellene gróf Andrassinak magatartásának igazolására, akkor ezen igazolás található egy orosz felhivatalos lap minapi nyilatkozatában, mely az imént említett osztrák-magyar kikötéseknek felszólása után hozzá teszi: hogy ha az orosz népek akkor e megállapodásokról tudomása lett volna, akkor soha sem nem volna háborúba Törökország ellen, mert egy ilyen háború Oroszországra nézve csak áldozatokkal és veszteségekkel járhatott, de a nyereség lehetősége már előre ki zárva.....

Ezzel körülbelül végeztem volna az országos ügyek és most még csak azokról kellene szólnom, a melyek a városának külön érdekeit illetik. De ebben a tekintetben itteni szabadelvű párt t. elnöke azon pártgyűlésen, a mely engem újból jelöltnek felállítani méltóztattak, csekély szílyemről és az általam tett nagyon is szerény szolgálataimról oly meleg és érdemeimen messze túlmenő elismeréssel latkozott, hogy pirulás nélkül e tárgyra visszatérnem lehet. De egy dolgot még sem mellőzhetek hallgatólagosan: Midőn a vasuti üzletvezetőségeknek újja rendezéséről szó, én megjelentem br. Kemény Gábor akkori közlekedésminiszternél, hogy Arad városa érdekeinek szószólója legyen ő nagyméltósága már a harmadik szónál közbevetve mondván: »Felesleges minden további indokolás, én először a mappát és lelkiismeretesen kerestem azon helyet, ahol Budapest és Gyula-Fejérvár közt az üzletvezetőség elhelyezése legalkalmasabb volna és én Aradnál alkalmasnak nem tudtam találni. Ez erős meggyőződés és ezen meggyőződésnek a ministertanácsban is nyílt kifejezést adni, a mivel nem osztogatok kegyet, hanem csak köteleget teljesítek.« Ugyaníly módon nyilatkozott a miniszter a jubileumra feljött aradi deputatiót vezettettem és ugyanezen határozottsággal ismételtettem az akkori államtitkár és mostani közlekedési minisztertanács pedig hozzájárult a szakminiszter véleményéhez és Arad megkapta az üzletvezetőséget. Azóta a tárgy a képviselőházban is szóba jött és mikor először részről kétsége vonatott, vajjon helyes és szükséges-e Aradnak megadni, illetőleg itt fentartani az üzletvezetőséget akkor a mostani közlekedési miniszter egy fényes beszéddel elősorolta mindazon forgalmi és gazdasági érdekeket, melyek ezen intézkedést igazolják. Mindezekből az aradiak hirtak, hogy ők ezen üzletvezetőségben nem ajánlhattak — ilynemű ajándékokat adni a kormány jogát sincs —, hanem hogy az ország, nevezetesen a forrásai érdekeinek tekintetbevételé alapján lett ezen üzletvezetőség elhelyezve és ennél fogva itt is kell annak mar. Ezeket Önök emlékébe vissza kellett idéznem, hogy fogadjak meglepetésemről, midőn arról értesültem, hogy Aradon hire jár, miszerint az üzletvezetőség innen ismét fog vitétni. Én nem kutatom, talán nincs is módja kitalálni, hogy ki terjeszti ezen híreket, de akármely célja nem lehet más, mint minden ok és alap nélkül a talánságot előidézni; mert biztosíthatom Önöket, hogy üzletvezetőség innen való elviteléről soha szó nem volt a mennyire én a kormány dispositióit ismerem, nem is az. Azon okok, melyek őt vezették, midőn az üzletvezetőség ide tette, még ma is fennállanak és még jó sokáig fog fennállani és így aggodalomra semmi legkisebb ok sincs. Nagyon fogok örülni — hiszen holnap szerencsénk lesz közlekedési miniszter urat itt tisztelhetni — ha e tekintetben egyenes kérdést intéznek hozzá és meg vagyok győződve, hogy ő szokott nyíltságával meg fogja erősíteni azt, a az imént mondtam szerencsén volt. De azután arra kérem Önöket, hogy adjanak hitelt minden kőszá hírnek, ha legyenek egyszersmindkorra meggyőződve, hogy az iránykorokban Arad városa iránt a legőszintébb jóakarat uralkodik, hogy ottan Arad városának minden oly érdeke, a mely az ország érdekével összhangban áll, mindenkor kellő figyelemben fog részesülni.

Most még csak egy szót oly megbízásról, melyet Önök től vettem, de — legalább látszólag — nem teljesítették. Önök az újonnan épült házak adómentességének 12 esztendőre való kiterjesztését kívánták; e tekintetben municipiumokhoz is fordultak és ezen municipiumok oda adták képviselőiket, hogy velem együtt ezen ügyben járjanak. Én az ügyet nagyon fontosnak tartom és a percig sem feledkeztem meg róla, de miután én nem szívesen ajtókat belökni, előbb tájékoztam magamat illető helyen a szóban álló tárgy iránt és a legmértővőbb mélyiség részéről azon biztatást nyertem, hogy a városokban újonnan épült házak adómentességének ügyét pénzügyminiszterem kebelében már is komoly megbeszélés tárgyává tétetett és hogy ezen adómentesség meghosszabbítása elvben már el is fogadtatott, de a pénzügyminiszterium vezetésében beállott változás és az országgyűlésnek más sürgősebb dolgokkal való elfoglaltatása lehetett, tette, hogy a részletekre nézve megállapodás történt, illető törvényjavaslat még a mult országgyűlés elé terjesztették. De határozottan remélem, hogy ez egy pár hónap múlva, mihelyt az országgyűlés ismét együtt lesz, meg fog történni és a városnak ezen jogosult kívánsága is teljesedni fogja találni.

És most bocsánatot kérek, hogy — a mi tudomra először történt — olyasmit ígérttem Önöknek, a mit utólag meg nem tartottam. Rövid beszédet ígérttem, hosszú belőle. De midőn kedves barátoktól elválnak, a búcsúzásában szeretjük elmondani mindazt, a mi szívünkön fekszik, mert hát ki tudja, lesz-e viszontlátás, legalább abban a nyelven, melyben most állunk egymással szemben? De bár legyen is a dolog: azt hiszem — és azzal hízlelek magam, hogy ez érzés kölcsönös leendő, — mindenkor megelégedéssel fogunk visszapillantani azon viszonyra, mely közt az utóbbi három év alatt fennállott. Ha ezen idő alatt tett olyat, a mi Önök nézete szerint nem volt helyes, tulajdonítom azt nem a jóakarát, hanem a tehetség hiányának; a mi pedig jót tettem, bármily kevés legyen az, kérem, tartsák azt igazán személyemmel együtt szíves emlékezetökben.

százok küzdelméből, csupán egy-kerület választási ügyét említem fel, mint speciális. Ez a maki választó kerület. Itt fel van lépve a függetlenség Juth Gyula és a függetlenségi antiszemita Széll György. E kerületben keresetlen, felhívatlan mindig készen áll 300 szabadelvű kormányparti választó, és pedig ösztönözve a jól szervezett és vezetett, két hét alatt több mint megkétszerezni tudta volna magát és e párt soha 3 év óta össze sem jön, soha össze nem hívatták, a mai napig jelöltet sem vallott, pedig 8 nap múlva a választás napja virrad rájuk. E párt zászlójának becsülete megköveteli a jelölt felállítását, igaz, hogy ma már egy harmad rész anyagi eszközök sem áll rendelkezésünkre a győzelem kivívására, mint ha egy hó előtt szerzedünk, mert ez esetben és ez sokak hite, jó szervezés mellett küzdelmünk siker és győzelem koronázta volna — Ubi sunt Consules?

Kormányparti.

Választási mozgalmak.

Lippa, jun. 9.

(Br. Ambrózy Béla Lippán)

Folyó hó 5-én vasárnap délután tartotta br. Ambrózy B. kormányparti képviselőjelölt bevonulását Lippára. Ezen bevonulás igazi fényes diadal volt.

D. u. 2 órakor városunkból megindult a vár felé vagy negyven kocsi, köztük számos hintó; mindegyiken 4—5 választó polgár. A hosszú kocsisort, melyek nagy része zászlókkal vala ellátva, Serbán Miklós nagykereskedő hirtőnye nyitotta meg, melyen Széll Mihály m. k. főudmester és Dölle Gyula polgáriskolai igazgató ült. A kocsisor mindkét oldalán zászlós lovaskor nyargaltak.

Újfalú felé a határon megérkezett a várvárati képviselőjelölt br. Ambrózy Béla, Görgy Gyula nagybírtokos pártfogók és Kálföldi Adolf alios bírtokos urak kíséretével.

Követte br. Ambrózy B.-t 106 vidéki kocsi Alios, Hidvégut, Keszincz, Máskál, Szepfalú, Traunau, Újfalú és Zábrány községekből.

Lackner Gyula igazgató-tanító és Csiky Gyula jegyzősegéd a 40 tagú lovasbandériumot vezényelték.

A határon való találkozást eget verő „éljen!” jelente. A választó polgárok most lezártak a kocsiokból, mentek br. Ambrózy B. elé, a kalapokat levették s egy hatalmas „éljen!” után Dölle Gyula lippai polgári iskolai igazgató a szabadelvű párt nevében üdvözölte a képviselőjelöltet igen szép szavakkal, kiemelve ennek kiváló érdemeit, s a kormány-pártnak ő benne helyzett tántoríthatatlan bizalmát és ragaszkodását.

Ezen szívből és szívhez szóló lelkes és lelkesítő üdvözlésre felharsant száz meg száz torokból a percekig tartó „éljen!” Mire br. Ambrózy B. felelt, megköszönve a nem várt szíves fogadtatást és kijelentve, hogy minden körülmény közt iparkodik a kormányparti választó polgárok nemess várákozáának összes erejéből megteudni.

Ezután a képviselőjelölt négyes fogata ment elől, melyen br. Ambrózy B., Görgy Gyula és Dölle Gyula foglaltak helyet.

Követte a képviselőjelöltet a 106 vendég, a 40 lippai kocsi s a lovasbandérium városunk felé, hol a főtéren Dölle Gyulának 6 éves leánykaja, Mariska egy gyönyörű virág-csokrot nyújtott át a képviselőjelöltnek, bátran és hangosan kiálta: „Éljen báró Ambrózy Béla!”

A főpíacozon Grósz Sándor nagykereskedőnek unokája szintén egy csinos csokorral fogadta a bárót, a ki belépett a számára elcsiszított, diadalapuvallat ellátott s a kapun és folyosón virágokkal bőven behintett vendégszerető házába Grósz Sándornak.

A főpíacozon 7—800 kormányparti választó polgár hallgatta br. Ambrózyt, a ki Grósz S. házaucak ablakából mondá el emelkedett hangon előbb magyarul s aztán németül programbeszédjét, melyet több ízben viharos „éljen” szakított meg.

A remek programbeszédet Boross János zábrányi esperes plebánus tolmácsolta közetszessé román nyelven.

Pár órat időzött még br. Ambrózy, kinél ez alatt minden rendű és rangú választó polgár színe java tisztelt.

Ezután a képviselőjelölt a Savanyu-Kutra hajtatott, követve elől folytonos éljenzések közt választó polgárokkal telve a kocsi hosszú sora.

A Savanyu-Kutól Sistarovec felé folytatta diadalutját a kormányparti képviselője, aki meggyőződött, hogy mind a vidéki községekben, mind Lippán, a kerület székegyén, őszinte szeretettel és bizalommal fogadtatik.

A mi pedig az „Arad és Vidéke” erre vonatkozó közleményét illeti, elég legyen csak annyit mondanunk, hogy a „lippai kudarc” a kétségbeesett ellenzék kudarcza lesz folyó hó 18-án.

r. l.

LEGUJABB POSTA.

— **Belgrádból** az a meglepő hír érkezik, hogy új miniszterválasztás gőrk. A Garasani-cabinet tegnap este benyújtotta lemondását a királyi Christies Miklós, Proties tábornokot és Bogicsievics bécs követet hivat meg, hogy az új cabinet alakítása tárgyában velük tanácskozzék. Christies és Proties nem vállalkoztak a cabinetalakításra.

— **A porta**, mint ismeretes, újabb utasításokat küldött nagyköveteinek, hogy iparkodjanak siettetni a hatalmak közt való eszmecserét a bolgár kérdés megoldása körül. Bismarck herceg hírszerint Tevük pasának, a porta berlini nagyköveteinek az a szóbeli választ adta, hogy a megoldás jeleutóenyen megkönnyebbítették az által, ha a porta előbb megengedezse jutna Oroszországgal egy bolgár trónjelöltre vonat-

kozólag, a kire nézve azután a hatalmak is nyilvánítanak véleményüket. A mi az angol kormány magatartását illeti, Salisbury marquis azt a kérdést intézte Rusztem pasához, vajon tudna-e ajánlani a porta jelöltet a bolgár trónra. Másrészt a portának a konstantinápolyi orosz nagykövettel folytatott előzetes megbeszélései alatt az utóbbi határozottan azt kívánta, hogy a jelenlegi szófiai kormány lépjen vissza. A porta viszont azt hangsúlyozta, hogy előbb az ajánlandó trónjelölt iránt kell megengedezést adni, s hogy mielőtt a hatalmak e pontra nézve megengedeztek, a porta minden lehető tekintetben előkezeséget fog tanusítani Oroszországgal kíváncsai iránt.

TÁVIRAT.

— **Véres kimeneteli antisemita zavargás.** —

Budapest, jun. 10. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A nyitrai kerület szabadelvű pártjának jelöltje Latkóczy Imre tegnap délután tartotta Üzbégh községbe bevonulását; Lubrich antisemita jelölt fanatizált hívei a községen fekvő Holotka nevű koresmában támadták. Latkóczynek úgy bevonulása mint elutazása zavar nélkül folyt le. — Ejjeli 11 óra felé a csendőrök felszólították a Holotka-koresmában dőszölő és botrányt okozó antisemitákat, hogy a helyiséget hagyják el. Az antisemiták vonakodtak első ízben a felhívásnak eleget tenni, később azonban a faluba vonultak a jegyző lakása elé, hol zavarogtak, s ellenszegültek az őrkárnak is, mire ez segítséget kért, s jött is nyolc ember Nyitráról. Ezek a zavargókát ujjában esendre és eloszlárra intettek, de a tömeg kigunyolta és szidalmazta a csendőröket és katonákat, mire ezek lövéssel fejegetőztek. Minthogy ez sem használt, az őrkárnak vezetője tüzet vezényelt, s mind a nyolc lövés talált. Három ember meghalt, kettő súlyosan három könnyen sebesült. E közben egy század honvéd jött Nyitráról, de a tömeg erre szétfutott. A század Üzbéghben maradt, s egy század készenlétben áll Nyitrán.

NAPTÁR.

Junius 11 Szombat. Róm. cath. napjár: Barnabás apostol. Prot. naptár: Barnabás, Görög orosz naptár: (Május 30.) Izak szerz. Nap kel 4 óra 2 perczkor. Nap nyugszik 7 óra 58 perczkor.

Junius 12 Az aradi hadastyán egyet majálisa a csálai erdőben.

Junius 13. Aradnegye közigazgatási bizottságának ülése.

Jegyzőkönyv.

Felvetett Aradon 1887. évi június 10-én.

Folyó év és hóban megjelent „Aradi Közlöny” 154. számában husz tanító ur által aláírt és dr. Avarfy Imre orvos ur személynék címzett nyílt levél által okozott becsületsértés tárgyában.

1. Miután a husz tanító ur által aláírt és dr. Avarfy ur személye ellen elkövetett becsületsértés, sértők által vissza nem vontatott, — alólítottak, mint dr. Avarfy Imre ur segédei, — f. hó 9-én Preiszinger József urnál megjelentünk és őt a párbajszabályok I. rész 9. pontja értelmében, mint a husz tanító ur egyikét a lovagias elégtételadásra felszólítottuk.

2. Preiszinger József ur segédei megnevezte és folyó hó 10-én segédei által azon választ adta, — hogy a kihívást el nem fogadja, és a lovagias utoni elégtétel adást megtagadja.

Wichaj Alajos honvéd huszár százados. Lossonczy László honvéd huszár főhadnagy

A fenti jegyzőkönyv alapján kijelentem, hogy az ügyet befejeztnek tekintem.

Kelt Aradon 1887. június hó 10-én.

Dr. Avarfy Imre.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Falk Miksa** képviselőjelöltünk Aradon időzésének programja a következő: Ma s z o m b a t o n reggel a képviselőjelölt fogad; délelőn 1 órakor diszebed lesz — a la carte — Wittmann vendéglő helyiségeiben. Az ebédén résztvevők pontos megjelenése kéri, azért, mert 1/3 3-kor már indulás lesz a pályaudvarba Baross Gábor közlekedési miniszter ur fogadtatására. Ez alkalomra kellő számú lovasuti és bér-kocsiról gondoskodott a rendező bizottság. Ezek a szabadság-téren fognak várni Wittmann vendéglője előtt. — Este a képviselőjelölt részt vesz a Baross miniszter tiszteletére rendezendő banketten.

Vasárnap délelőtt Falk Miksa látogatásokat tesz. Délben, ebédre Végh Aurél k. tanácsos jószágigazgató ur vendége lesz. Déltűn 6 órára kimegy a rendező bizottság tagjaival a városligetbe, a mikorra a választó polgárság szíves megjelenése is kéri. —

Vasárnap este 8 órakor nagy vacsora Wittmann vendéglőjének kerti helyiségeiben. — A rendező bizottság kéri a t. választópolgárokat, hogy úgy az ebédre, mint a vacsorákra melyek a jelölt tiszteletére rendezetnek, minél nagyobb számmal megjelenjen szíveskedjenek.

Hétfőn reggel a képviselőjelölt fogad, a déli vónallal pedig visszatér Budapestre. — Ez alkalommal az indóháznál N i k o d e m János mondja a búcsúbeszédet.

— **Baross Gábor** közlekedési miniszter ur ma reggel 7-re érkezik Aradra Temesvárról, s rövid időzést után azonnal tovább utazik Borossbe, honnét déltűn 3 órára tér vissza Aradra, s hivatalos fogadtatás a hatóságok részéről csak ekkor lesz. Mint már jelentettük, a miniszter ur tiszteletére ma szombaton este 8 órakor társas vacsora lesz a „Fehér Kereszt” szálló nagytermében. A miniszter ur vasárnap délig marad itt, s innét Mezőhegyesre utazik. — Baross miniszter ur temesmegyei időzéséről olvassuk, hogy a miniszter üdvözlésére Temesmegye központi járásának 26 tagból álló küldöttsége ment Zombolyára, hol Bessenyei Ferenc ftszolgibíró intézett a miniszterhez üdvözlő beszédet. A küldöttségben képviselve voltak Szakálháza, Melhala, Freidorf, Utvin, Somán-Szent-Mihály, Ság, Beregsz, Bukovecz, Remete és Gíroda községek. A vasutállomásoknál mozsárlövésekkel és zenével üdvözölték a vonaton elrobogó minisztert, ki ezután a Bérgát tekintette meg, tegnap pedig Ságira a Temes megtekintésére utazott.

— **A miniszter lakása.** Baross Gábor közmunka és közlekedési miniszternek Aradon tartózkodása alkalmával lakásul a városbáz emeletén levő főispáni hivatal helyisége rendezett be kellő kényellel. A berendezés B e r c z y Lajos városigazda felügyelése mellett tegnap déltűn történt meg.

— **A borosjenői kerületben** Boross Bénével a szabadelvű párt jelöltjével szemben fellépett G u r b a n Konstantin nemzetiségi programmal. Program beszédjét — mint értesülünk — vasárnap tartja meg Borosjenőn.

— **Az árviz Makó határában.** Makó ról távirják június 9-dikéről: Ma már bizonyos, hogy Makó semmi komoly veszély nem fenyegeti, sőt biztos remény mutatkozik arra nézve, hogy a földéki határnak az ágostoni és az ennek folytatását képező dínyeszégháti rögtönzött védváltak által védett része is megmenekül. Ez utóbbi vonalokon a Rapaics kormánybiztos felügyelete alatt működő közér emberteletti erőfeszítés mellett rövid par nap alatt bámulatot gerjesztő eredményt mutatott fel: az úgyzólván semmiből fölemelt gátak ez idő szerint csözüpozéssel teljesen védkepes állapotban helyeztetek. A dínyeszégháti gátszakadást jelenleg már három láb magas víz ostromolja; az azonban még egyszer oly magas vízzel is sikerrel megküzdhet. Az ágostoni töltést is frintia víz. Az úgynevezett mami-lapossal mintegy 200 ölnyi hozban az úrmósi töltést teljesen felmagasítva megerősítették, s e töltés az ágostoni védvonal által fedezve vízet algha kap. Az ár egyébként eljutott a maki városi keresztgát mellett anyagódórkhoz és legutóbb helyen maga a töltéssel mellé is, de ez aggodalomra nem adhat okot, minthogy az eddig jelentkezett víztömeg a védváltásoknak csak lábát érinti. A vízzel borított területeken órákig meg mindig egy centiméternyi duzzadás constataltatott. A Tiszának Szolnokról jelentett kilenc centiméternyi apadás kedvező jel. A Szarazér emelkedésben van; miert is Rapaics kormánybiztos utasította a Arad megye hitóságát, hogy a helyenkinti elzárásokkal haladéktalanul oszkozzák. Náray Imre, a Szarazér szabalyozó társulat alelnöke Aradmegyébe utazott, hogy a kormánybiztos rendelkezéseinek végrehajtását szorgalmazza és ellenőrizze.

— **A „Kölcsy Egyesület” Évkönyve** az 1886. évről megjelent. Szerkesztette Dömötör László egyes. titkar. A füzet, mely Gyulay István nyomdájából került ki, csinosan van kiállítva és Antolik Károlynak „A nap” ezimű cikkéhez illusztrációval van ellátva. Tartalma: Egy római leány, Roseth Arnoldt. Tündös. Költemény. Jakab Odontól. Newton Izák. Walthier Bélától. A könyv. Hahn Adolfól. A nőkerés nemzetgazdasági szempontból. Pless Móról. A nő Vörösmarty költsézetében Somogyi Gyulától. A nap. Antalik Károlytól. Sarkányok. Dr. Szerényi Hugótól. Titkár jelentés az 1886. évről. Dömötör Lászlótol. A pénztár állása 1886. végén. Vagyonkimutatás 1886. végén. Tagok névsora.

— **Az aradi állami tanítóképzőben** a folyó tanév végén megtartandó tanképesítő vizsgálatra nem kevesebb mint hat minorita rendű áldozat jelentkezett. J á n o s s y Demjén dr. rendtűnök érdeme, hogy a néptanítással is foglalkozó rend tagjaival a tanképesítő vizsgálatot letéteti.

— **Az állami felső leányiskolában** az évi záróvizsgálat június 23-én és 24-én délelőtt 8—12 óráig, a záró ünnepély pedig 24-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni. Vizsgálat-biztosok J á n o s s y Demjén és Arkay Kálmán lesznek.

— **Hittani vizsga lesz** ma délelőtt 8 órakor V á r o s i Gizella jónéu magán intézetében. Vizsgázni fognak a róm. kath. vallású növendékek, kik a hittanítást Z a t y k ó Fridijón minorita rendű tanár úrrol nyerték.

— **Jótekonny adomány.** L o e t n e r Ernő városi kerületi orvos a napokban elhunyt nejje emlékére a vá. osi árva-ház alapjárára 50 forint adományozott.

— **A városi tanács figyelmébe.** Van Gájnak egy utcája, a kurt-utca. Ennek meg az a fura tulajdonsága, hogy fekvésénél fogva esőzések után valóságos tengerrel lepi meg boldog lakóit. Az utóbbi időben történt esőzések óta az az utca még ki se jutott a tenger vízből. És betekig nincs is remény arra, hogy kijuthasson, nem lévén lefolyása.

Igy aztán a tulajdonos hazába csak úgy juthat, ha a harmadik szomszéd megengedi, hogy a kerítését át udvarába mászzék. Ajánljuk e sajnálatos tényt a városi tanács figyelmébe, mint oly terhes állapotot, melynek tovább törese egészen épp úgy, mint fogalmi és biztonsági tekintetektől lehetetlen.

— **Az indóház körüli telkek** kisajátítása érdekében a napokban fog a tárgyalás megtartatni P a g u b a Vazul törvényesbíró irodájában. A becsúsk a munkálatokat mind ez ideig be nem végezheték és ez ügynek végeldöntése azért késik.

— **Tanuló-kiindulása.** Az aradvárosi keresk. academia ifjúsága e hó 8-ikán az iparműtani szaktanárra vezetés alatt kiment Buzsákra, hogy a Neumann-féle szeszgyárat és malmot megtekintse. A telep főnöke, Neumann Samu és Neumann Adolf urak igen szíves fogadásban részesíték a kirándulókat, maguk vezettek körül az ifjakat, hó felvilágosítást nyújtva mindenre nézve. A gyár vezgése, Schwarz ur hasonló szíves buzgalma fejtett ki a tanulók oktatásában. A megtekintés után még meg is vendégelték az ifjusígot, mely hangos éjlenzessel távozott az alkonyat óráiban a gyárból.

— **Athelyezés.** O r e s k o v i c z János eszéki felmérési növendék az aradi felmérési felügyelőséghez helyeztetett át.

— **Katonai felülvizsgálat.** Az aradi várban ma tartatik meg a besorozott újonczok felett a felülvizsgálat. A bizottság tagja: K u t t i g Albin tábornok, H e l l e József dr. törzsorvos, M a r g i n e a n u Ignátz százados.

— **Az aradi újonczok tüzőlő egyet** vasárnap déltűn megtartott júniálisárlapunk tegnapi számában röviden már megemlékeztünk, de utólag sem mellőzhetjük, hogy a derek rendezőbizottságról meg ne emlékezzünk, mely a júniális létrejötté és a meghívott vendégek körül is oly kiváló buzgalommal viselkedett. A rendezőség élén S t a n k o v i t s M i l o s osztályparancsnok, M i l l i g Mátys, F i o l a Mihály, U d v a r d y Mátys és I l l i c s Arzen parancsnokok a vendégeket fogadták, egyes üzőlő családok vendégszerető asztalainál nagy előkezenységgel megvendégelték, s ezenkívül a tánczra kész fiatal leányoknál is bemutaták és a vendégekkel együtt elő is tánczra kerekedtek. A táncz igazi magyar lévél és kitárással a késő este órákig tartott. A júniális T e r n a j ó C a e s a r, az ujaradi tüzőlőegylet képviselte, s egy pár igen sikerült toasztban részesítette a közönséget.

— **Az aradi dalkör** ma este a Wittmann Károly sörparancsnoknál dalestélyt rendez K r e s z Ferenccz derek karnagy vezetés mellett. — Belepti díj személyenként 20 kr. E szében fejlődő dalkör estélyét a legmelegebben ajánljuk a cakedvelő közönség figyelmébe. Az estély műsora a következő: 1. „Hess légy” — Kunert E.-tól. 2. „Csolnakos” — Palótsától. 3. „Nem tudom én” — Thern Károlytól. 4. „Hejha nekem” — népdal W u s c h i n g K. P.-tól. 5. „Falu végén kurt kocma” — Petőfy költeményére írta W u s c h i n g K. P. 6. „Mein Diandl” — S c h m ö l z e r t l. 7. „Dalárkedv” — Z s a s k o w s z k y E.-tól. 8. „Csaplár” — bardsl S c h l e t t e r e r H. M.-tól. Kezdeté 8 órakor.

— **Katonai utóállítás.** Az aradi várban e hó 16-án fognak újonczozás végett elő állíttatni azon hadkötelesek, kik a rendes újonczozásnál betegség vagy más okoknál fogva elő nem állhattak. Az Aradon tartózkodó idegen hadkötelesek is szintén e napon állnak a mérték alá.

— **Eljegyzés.** K e s z t e n b a u m Armin a napokban tartotta eljegyzését Pankotán K a r p f Berta kisasszonnyal.

— **Baleset.** S z a b ó András pécskai lakos tegnap déltűn a Walder-féle fűrészgépjár udvarába hajtatott, hogy egy kocsi forgasot vigyen haza. A kocsiból a lovakat kifogta és a kocsihoz kötötte. A lovak valamiké megijedtek és a kocsival megjutamodtak és neki mentek a gyár udvarán a gyártulajdonos egy kocsiban befogva lévő gyönyörű lovaknak és azt a kocsi rudjával keresztül döftek. Az átszúrt lovat Walder nem régiben 200 forintot vette. Az esetről jelentés tétetett a kapitányi hivatalnál és B á r d y István alkapitány a tényállást felvette.

— **Aradról kiutasított.** M á r t o n Mór zemplónmegyei kopárórsi lakos Aradon blyegzők eladásával házalt egy pár nap óta hatóság engedély nélkül. Márton Mór a napokban bent egy előkelő házba és ott tartózkodása alatt egy ezüst kávékanál hirtelenlén eltűnt. A csaldek elővették, de ezek évek óta állnak e ház nál szolgálóban és soha semmi kezük alatt el nem vesztet. Az esetről a rendőrségnél jelentés tétetett és a vizsgálat megindított a blyegző elcsúszott ellen, kinek ügye áttétetett a járásbíró-sághoz. Az aradi járásbírósg a bizonyítékok elégtelensége miatt a vad alól felmentette. A kapitányi hivatal azonban Aradról kiutasította.

— **Megugrott.** J a n k o v i t s (györgy borkocsi tulajdonos a napokban fel fogadt K u k á c s Jakabot kocsisának, ki is a legelső éjjel arra haszálta fel, hogy gazdájának egyik szobájába az ablakon át behatolt, s a szekrényt feltörve, onnan 150 forintot magához kaparatott, s így ellátván magát utralával, szépen megugrott. A rendőrség megtette a kellő lépéseket a tolvaj szökevény kézrekerítése iránt.

— **Új postakerületek.** A hunyadmegyei Demsim, Kékesfalva, Kis-Osola, Kacsacsél, Alsó-Nyíresfalva, Felső Nyíresfalva, Pojen, Rekettyefalva és Valizso községek a hátszegi postahivatal forgalomköréből, ademesi postahivatal forgalom körébe osztattak be.

— **Vízbe fullt.** Kisjenőről írják lapunknak, hogy ott Z ó l d i Pál kovácslegény vasárnap fürdés közben a vízbe fullt. Holttestét ez ideig nem sikerült megtalálni.

— **A ki tilosban fürdött.** Egy suhancz tegnap déltűn a Maros elkerített helyén kiült tilos helyt fürdött. A rendőrvadásri tiltakozására még gorbombáskodni kezdett, mire a rendőrv bekísérte a városbázhoz. A kapitányi hivatal a B o l h a Péter nevű suhanczot e miatt 48 órára ítélte.

— **Olcsó hal.** A tegnapi beti vásár alkalmával ritka nagy hal-behozatal volt az

arra, hogy kijuthasson, nem lévén lefolyása. Igy aztán a tulajdonos hazába csak úgy juthat, ha a harmadik szomszéd megengedi, hogy a kerítését át udvarába mászzék. Ajánljuk e sajnálatos tényt a városi tanács figyelmébe, mint oly terhes állapotot, melynek tovább törese egészen épp úgy, mint fogalmi és biztonsági tekintetektől lehetetlen.

— **Az indóház körüli telkek** kisajátítása érdekében a napokban fog a tárgyalás megtartatni P a g u b a Vazul törvényesbíró irodájában. A becsúsk a munkálatokat mind ez ideig be nem végezheték és ez ügynek végeldöntése azért késik.

— **Tanuló-kiindulása.** Az aradvárosi keresk. academia ifjúsága e hó 8-ikán az iparműtani szaktanárra vezetés alatt kiment Buzsákra, hogy a Neumann-féle szeszgyárat és malmot megtekintse. A telep főnöke, Neumann Samu és Neumann Adolf urak igen szíves fogadásban részesíték a kirándulókat, maguk vezettek körül az ifjakat, hó felvilágosítást nyújtva mindenre nézve. A gyár vezgése, Schwarz ur hasonló szíves buzgalma fejtett ki a tanulók oktatásában. A megtekintés után még meg is vendégelték az ifjusígot, mely hangos éjlenzessel távozott az alkonyat óráiban a gyárból.

— **Athelyezés.** O r e s k o v i c z János eszéki felmérési növendék az aradi felmérési felügyelőséghez helyeztetett át.

— **Katonai felülvizsgálat.** Az aradi várban ma tartatik meg a besorozott újonczok felett a felülvizsgálat. A bizottság tagja: K u t t i g Albin tábornok, H e l l e József dr. törzsorvos, M a r g i n e a n u Ignátz százados.

— **Az aradi újonczok tüzőlő egyet** vasárnap déltűn megtartott júniálisárlapunk tegnapi számában röviden már megemlékeztünk, de utólag sem mellőzhetjük, hogy a derek rendezőbizottságról meg ne emlékezzünk, mely a júniális létrejötté és a meghívott vendégek körül is oly kiváló buzgalommal viselkedett. A rendezőség élén S t a n k o v i t s M i l o s osztályparancsnok, M i l l i g Mátys, F i o l a Mihály, U d v a r d y Mátys és I l l i c s Arzen parancsnokok a vendégeket fogadták, egyes üzőlő családok vendégszerető asztalainál nagy előkezenységgel megvendégelték, s ezenkívül a tánczra kész fiatal leányoknál is bemutaták és a vendégekkel együtt elő is tánczra kerekedtek. A táncz igazi magyar lévél és kitárással a késő este órákig tartott. A júniális T e r n a j ó C a e s a r, az ujaradi tüzőlőegylet képviselte, s egy pár igen sikerült toasztban részesítette a közönséget.

— **Az aradi dalkör** ma este a Wittmann Károly sörparancsnoknál dalestélyt rendez K r e s z Ferenccz derek karnagy vezetés mellett. — Belepti díj személyenként 20 kr. E szében fejlődő dalkör estélyét a legmelegebben ajánljuk a cakedvelő közönség figyelmébe. Az estély műsora a következő: 1. „Hess légy” — Kunert E.-tól. 2. „Csolnakos” — Palótsától. 3. „Nem tudom én” — Thern Károlytól. 4. „Hejha nekem” — népdal W u s c h i n g K. P.-tól. 5. „Falu végén kurt kocma” — Petőfy költeményére írta W u s c h i n g K. P. 6. „Mein Diandl” — S c h m ö l z e r t l. 7. „Dalárkedv” — Z s a s k o w s z k y E.-tól. 8. „Csaplár” — bardsl S c h l e t t e r e r H. M.-tól. Kezdeté 8 órakor.

— **Katonai utóállítás.** Az aradi várban e hó 16-án fognak újonczozás végett elő állíttatni azon hadkötelesek, kik a rendes újonczozásnál betegség vagy más okoknál fogva elő nem állhattak. Az Aradon tartózkodó idegen hadkötelesek is szintén e napon állnak a mérték alá.

— **Eljegyzés.** K e s z t e n b a u m Armin a napokban tartotta eljegyzését Pankotán K a r p f Berta kisasszonnyal.

— **Baleset.** S z a b ó András pécskai lakos tegnap déltűn a Walder-féle fűrészgépjár udvarába hajtatott, hogy egy kocsi forgasot vigyen haza. A kocsiból a lovakat kifogta és a kocsihoz kötötte. A lovak valamiké megijedtek és a kocsival megjutamodtak és neki mentek a gyár udvarán a gyártulajdonos egy kocsiban befogva lévő gyönyörű lovaknak és azt a kocsi rudjával keresztül döftek. Az átszúrt lovat Walder nem régiben 200 forintot vette. Az esetről jelentés tétetett a kapitányi hivatalnál és B á r d y István alkapitány a tényállást felvette.

— **Aradról kiutasított.** M á r t o n Mór zemplónmegyei kopárórsi lakos Aradon blyegzők eladásával házalt egy pár nap óta hatóság engedély nélkül. Márton Mór a napokban bent egy előkelő házba és ott tartózkodása alatt egy ezüst kávékanál hirtelenlén eltűnt. A csaldek elővették, de ezek évek óta állnak e ház nál szolgálóban és soha semmi kezük alatt el nem vesztet. Az esetről a rendőrségnél jelentés tétetett és a vizsgálat megindított a blyegző elcsúszott ellen, kinek ügye áttétetett a járásbíró-sághoz. Az aradi járásbírósg a bizonyítékok elégtelensége miatt a vad alól felmentette. A kapitányi hivatal azonban Aradról kiutasította.

— **Megugrott.** J a n k o v i t s (györgy borkocsi tulajdonos a napokban fel fogadt K u k á c s Jakabot kocsisának, ki is a legelső éjjel arra haszálta fel, hogy gazdájának egyik szobájába az ablakon át behatolt, s a szekrényt feltörve, onnan 150 forintot magához kaparatott, s így ellátván magát utralával, szépen megugrott. A rendőrség megtette a kellő lépéseket a tolvaj szökevény kézrekerítése iránt.

— **Új postakerületek.** A hunyadmegyei Demsim, Kékesfalva, Kis-Osola, Kacsacsél, Alsó-Nyíresfalva, Felső Nyíresfalva, Pojen, Rekettyefalva és Valizso községek a hátszegi postahivatal forgalomköréből, ademesi postahivatal forgalom körébe osztattak be.

— **Vízbe fullt.** Kisjenőről írják lapunknak, hogy ott Z ó l d i Pál kovácslegény vasárnap fürdés közben a vízbe fullt. Holttestét ez ideig nem sikerült megtalálni.

— **A ki tilosban fürdött.** Egy suhancz tegnap déltűn a Maros elkerített helyén kiült tilos helyt fürdött. A rendőrvadásri tiltakozására még gorbombáskodni

lambom? 12. Mikor még a piros róza vi-
ragzott, 13. Minden bokr rózsabimbót terem-
jen, 14. Mint forog a világ, mint sürgök sok
ország, 15. Nagy gazda volt az apám, 16.
Nem bün a lányt szeretni, 17. Nem mosszire
Szeged mellett, 18. Nem mondom, hogy sze-
retlek, 19. Nem nézek én, minek néznek az
egre, 20. Nem volt nekem feleség, de már
lett. — Egyes füzet ára 25 kr. Egy-egy fo-
lyam ára zongorára alkalmazott 200 dallam
tartalommal 1 ft 80 kr. Előfizetést a jelen
folyamra, valamint megrendelést a már meg-
jelentekre még mindig elfogad a Magyar
Dal-Album kiadóhivatala Győrött.

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos piaci árak Aradon.

— Junius 10. —

1. Gabbanmélék: tiszta buza legnehezebb 8 ft
20 kr, közep 8 ft — kr, kétszeres legnehezebb 7 ft
20 kr, közep 6 ft — kr, arpa legnehezebb 6 ft — kr
közep 5 ft 80 kr, zab legnehezebb 5 ft 80 kr, közep
5 ft 80 kr, retek-repce legnehezebb — ft — kr, új
kukorica 5 ft 50 kr minkint.
2. Liszt: legfinomabb 0-as 17 ft 70 kr, legfino-
mabb I. 15 ft 40 kr, zsemlye 14 ft 40 kr, fehér ke-
nyér 13 ft 60 kr, fekete kenyér 10 ft 50 kr, rozs 12
ft 80 kr, tengeri — ft — kr minkint. Dara tiszta bu-
zából 17 ft 80 kr, Arpakása 16 ft — kr minkint.
3. Hüvelyesek: borsó 17 ft 50 kr, bab 10 ft 80 kr,
lencse 18 ft 20 kr, köleskása 11 ft 60 kr, burgo-
nya 4 ft 80 minkint.
4. Szén: 1. kötött legjobb 4 ft 80 kr, közép-
szerű 4 ft 50 kr, kötetlen: legjobb 4 ft 50 kr, közép-
szerű 4 ft — kr egy minkint.

5. Kőszén: vagy ágyi szén: legjobb 1 ft 80
kr, közép 1 ft 60 kr, egy minkint.
6. Takarmányszén: legjobb 1 ft 80 kr, közép-
szerű 1 ft 60 kr, egy minkint.
7. Alomszén: legjobb 1 ft 20 kr, közép 1 ft
1 ft — kr, egy minkint.
8. Fa: buk 3 ft 15 kr, esz 3 ft 15 kr, szilfa
3 ft 10 kr, fenyő 2 ft 50 kr, egy kőm.
9. Hus: marha 52 kr, borjú 72 kr, disznó 48 kr,
juh 32 kr, disznószőr 60 kr, szalonna 52 kr, vaj 1
ft 20, olvasztott vaj — ft — kr, egy kilo.
10. Vegyesek: Borszesz 40 kr, tej 14 kr, fehér
6 bor 30 kr, fehér új bor 22 kr, vörös 6 bor 80 kr,
vörös új bor 56 kr, ezet 6 kr, pálinka (szilva) 40 kr,
sör 28 kr egy liter.
11. Zöldség: Kelt (Kohl) 16 kr, kalarabi (Khol-
rabi) 12 kr, vörös vagy cseklarépa 10 kr, sárga vagy
murokrépa 14 kr, vereshagyma 12 kr, fokhagyma 20
kr, cseller 16 kr, petrezselyem 14 kr, pastinak 14 kr,
leveles-zöldség (Suppenkräuter) — kr, tojás darabja 2
kr, bors 1 ft 60 kr, paprika 1 ft 20 kr, kilogrammon-
ként, paradicsom — kr, saláta, — kr, 100 ugorika — kr.

Szemeszlet.

(Junius 10.)

(B.) Készaru nagyban 25.50 — 25.75, ki-
csinyben 26.25, hordó nélkül, per 100 li-
ter %.

Budapesti gabnatosds.

(Junius 10.)

Szilárd iránzat, néhány ezer mm. for-
galom, az árak szilárdan tartvák. Tavasz bu-
za 7.97—7.98, tengeri május—juniusa 5.60—
5.62, tengeri július—augusztusra 5.73—5.75,
tavaszi zab 5.53—5.55, őszi zab 5.70—5.72,
káposzta-repce 12—12.

Hivatalos árfolyam

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1887. év
junius hó 8-án.

Magyar ranyárjádék 6 sz.	102.40
Magyar ranyárjádék 4 sz.	88.10
Magyar papírjádék 5 sz.	151.25
Magyar vasuti kölcsön	98.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1. kib.	127.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	116.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib.	104.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	104.50
Magyar földterhermentesítési kötv. záradék	104.50
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	104.50
Temes-bánati földterhermentesítési kötv. zár.	104.50
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	104.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötv.	99.—
Magyar nyereséjsorsjegyek kötvény	122.25
Magyar nyereséjsorsjegyek kötvény	123.50
Tizszasabályozási és szegedi sorsjegy	81.70
Osztrák járadék papírban	82.90
Osztrák járadék ezüsten	112.75
Osztrák járadék aranyban	137.—
1860-iki osztrák államkötvény	883.—
Osztrák-magyar bankrészvény	288.75
Magyar hitelbankrészvény	286.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—
Ezüst	—
25 és kir. arany	5.95
20 frankos arany (Napoleon d'or)	10.06
Német birodalmi márká	62.35
London	127.—
20 márkos arany	12.48

IDEGENEK NEVSORA

(Junius 8.)

Fehérkereszt-szálló. Sigei N. postahivatalnok,
Temesvár. Zuhor Lipót, posta igazgató, Temesvár. Mo-
riner Samu, Lukács Daniel, keresk. Temesvár. Lo-
boncz M. és neje, Weisz Ignác, Zimmer E. keresk.
Bécs. Merkel Albert, keresk. Bpest. Báro Sipényi
Ódon, detektiv főnök, Bpest. Cohn Bernát, kereskedő,
Sziget. Csorba József, Mandl H. keresk., Brassó. Weisz
S. Friedmann keresk., Makó. Miller Lajos, keresk.,
Reichenberg.

Aranykules-szálló. Weisz Adolf, ékszerész, Bu-
dapest. Luker Emil, államvasuti mérnök Bpest. Lobl
Salomon, keresk., Dobra. Arany István, kéményseprő,
Kisjenő. Weisz Mór, keresk., N. Vár. Bida János,
keresk., Brassó. Zeldesán Péter, jegyző, Sikló. Popescu
Constantin, timár mester, Hátzeg. Kirschner M., ke-
resk., Világos. Muray S., gazdatiszt, Sepros.

Közeledés.

A vonat		ind. Aradról		érk. Aradra	
Csabai vegyesvonalat	regg. 6.20	este 6.28			
Budapesti személyvonalat	d. u. 12.31	regg. 5.45			
Erdélyi vegyesvonalat	d. u. 4.10	d. e. 4.10			
Temesvári vegyesvonalat	d. u. 4.30	d. e. 8.42			
Borosheesi vonal	d. u. 4.30	d. e. 11.39			
Szegedi személyvonalat	d. u. 4.35	este 8.17			
"	d. u. 4.35	regg. 9.20			
"	d. u. 4.35	este 7.18			
"	d. u. 4.35	regg. 8.10			

Felelős szerkesztő és kiadó:

HINDY ÁRPÁD.

Nyilttér.

Felhívás

a szent-annai kerület t. szabadelvű
választó polgáraihoz!

Az 6- és uj-szentannai, valamint a
fazekas-ársándi szabadelvű párti vá-
lasztó polgárok f. hó 9-dikén pártér-
tekezletet tartottak, melyen számos
választó vett részt, s egyhangulag
azon határozatot hozott, hogy a sza-
badelvű pártot tartozó képviselőjelöl-
tet lépjenek fel. Felkérjük tehát a ke-
rület t. választó polgárait, hogy a f.
hó 12-én, vasárnap d. e. 9 órakor
Sz. Anna, 1887. junius 10-én.
helyiségeiben tartandó közgyűlésre mi-
nél nagyobb számmal megjelenjen szí-
veskedjenek, minthogy ott a jelölt szem-
mélye iránt javaslat fog tétetni.

Szt.-Anna, 1887. junius 10-én.

Teljes tisztelettel

Henny Károly,

Gantner Károly,

Gantner János,

Kintzig József.

*) E rovat alatt közöltékért semmi felelősséget
nem vállal a szerk.

A magyarországi és mènesi bortermelők
szövetkezete
borainak árjegyzéke.
Aradon, Deák Ferenc-utca 33-34. sz.
(Heim-féle házban.)

Fehér borok
72 csemliteres palackokban:

Magyarországi asztali bor	20 kr.
Magyarországi asztali bor	30 kr.
Magyarországi bakator	45 kr.

Literes palackokban:

Asztali bor	22 kr.
Magyarországi asztali bor	28 kr.
Magyarországi asztali bor	40 kr.
Magyarországi bakator	60 kr.
Ménés gyoroki asztali bor 1 1/2 lit.	28 kr.

Vörös borok
72 csemliteres palackokban:

Ménés-gyoroki	25 kr.
Ménés-gyoroki	35 kr.
Ménés-gyoroki	45 kr.
Ménés szem-itt bor	55 kr.

Heetoliterenként hordókban:

Ménés-gyoroki fehér	13—15 f.
Magyarországi fehér	18—20 f.
Ménés-gyoroki vörös	24 f.
Ménés-gyoroki vörös bor	28 f.
Ménés vörös	35—60 f.

Videki megrendelések pontosan teljesítenek, a
lyuk legészterűben postautalvány, vagy utánvét
mellett eszközölhetnek.

Próbaküldemények postán (3 üveg egy 5 kilós
csomag) bérmentve küldetnek 2 ft. 2 ft 20 kr. és 2
ft 40 kr. közötti különböző borokból összeállítva, üveg és
csomagolást beleértve.

A bor-árak aradi pinczékben hordó és palack
nélkül értenek, fizetendők Aradon. Kiváratra hordó-
kat különösen adunk, az átvételt azonban azokat egy hó
előre az alatt tisztán és bérmentve visszaküldeni, vagy
árát megfizetni tartozik. Palackok külön jö. kr. szá-
mítottak, üres palackok tisztelt megrendelőinknél dár-
abonként 10 kr. ban visszavetnek. 300—10*

A pinczékben kikerült palackok öz-
gunk bérlegét a dugón bejelölve viselik, mire t.
vevőinket különösen figyelmeztetjük.

NEW-YORK
ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG.
Alapított 1845-ben s tisztán köl-
csönösségen alapul.

1887. január 1-én az aktívák 390 millió
frankra rúgtak. — Felosztható nyeresé-
nyéből 41.877.332 frank.

A tőke letétek jövedelme 17 1/2 millió frank,
a mi az aktívák 5%, és a tartalék 6 1/2%-át
teszi ki.

Fennállása óta, 1886. január 1-ig
a társaság kifizetett:

Esedékes biztosításokért 228,008,072 frk.
Nyereséj- s visszaváltásokért 233,657,453 .

Az aktívák többlete a passzívák felett 1886.
ben 14 millió frankkal szaporodott. Az 1886.
ban ujonnan felvett biztosítások 441 milli
frankra emelkednek.

A társaság Európa fővárosaiban, epngy mint
Ázsiában, Afrikában, Amerikában fiókokat ál-
lított fel. Mután tisztánkölcsonösségen alapul
és mután nincsenek részvényesei, a tőke és
nyereséj a biztosítottak kizárólagos
tulajdona marad.

Referenciák Magyarországon.

A magyar általános hitelbank.
Magyar kereskedelmi bank.
Magyar pénzügyi s lezármítoló bank.
Strasser és König Budapestben.
Deutsch Ignác és fia 427—23

Közelebbi felvilágosításokat ad
a „NEW-YORK”
életbiztosító-társaság főigazgatója.

Aradon: Braun és Kohn
ak irodájában
Templom-utca 14- sz.

Nátha ellen!

Az 1885. évi országos kiállításán kitüntetett
verseny és kivitelképességért, nagy-
ban termelés és fontos javításért.

A kellemetlen idők alkalmával igen gyakoriak azon
meghűlések, melyeknek nátha lesz a követ-
kezője.

A náthát többnyire nem is tartják betegség-
nek; sőt felőle azon tréfás nézet van elterjedve
hogy ha gyógyítják tovább tart, mintha nem
gyógyítják.

Azonban mindkét nézet téves. — Először is a
nátha gyakran kiállhatatlan fejfejjással, étvágytalansá-
gal s kedély levertséggel jár, és csak legenyhébb for-
mája az, a mely a takarítást csak lobban és azok
tulságos elválasztásában nyilatkozik. — Azonkívül gyak-
ran alapját képezi, egy a reumatizmusnak, mint külön-
ösen tüdőbajoknak is. E szerint a nátha gyógyítását
különös figyelmünkre kell méltatnunk, és semmi este-
sem kell hagyni azt elhatalmasodni. — Ezt annyival
is könnyebben megtehetjük, mert a dr. Hager által ki-
tált gyógyszer olyan bizonyos, hogy 1 doboz dr. Hager-
féle nátha ladaesek elfogyasztása után
a nátha biztosan elmúlik.

Azért minden oly esetben, midőn esti meghűlés
után fejünk fájni kezd, étvágyunk elmult, vagy torkunk
száraz és érzékeny a nátha előjeleit, azonnal vegyünk
dr. Hager nátha elleni ladaesekből, és annak bevétele
után minden bajtól megszabadulunk.

Sőt ha bármely meghűlés után azonnal
beveszünk a ladaeseket, az abból eredhet minden
bajnak elejét vettük.

Emlékeztetlek hozom meg, hogy a dr. Vost által
Frankfurtból oly nagy hírre hozott „Katarsch lada-
esek” csak a dr. Hager-féle ladaesek utanzatai
s mint minden utanzat természetesen az eredeti
nem mérhető.

Ezen a meghűlés káros következményei ellen oly
biztos hatású ladaesek kaphatók Aradon:

Rezsnyay Mátyás
Szentháromsághoz” czim. gyógyszerárán.
Egy doboz ára 1 ft o. é. 47

Új szerkezetű
szikviz-(szóda)
készítő gépek
jutányos áron

kaphatók üzletben, melyek nagy előnnyel
bírnak a — régibb szerkezetű gépek felett, a
mennyeiben a szénsav alulról nyomul a vizen
keresztül és azzal gyorsabban és erősebben job-
ban egyesül, miáltal a szikviz sokkal jobb,
egyszerűbb, kevesebb kerül (mivel keve-
sebb borkó és szóda szükséges) a gép ke-
zélése nagyon egyszerű, költséges javításoknak
nincsen kitéve.

Az oly ti-zta borkó és szóda bicarbon-
neből készült szikviz betegeseknek, különösen
gyomor-betegeknek, mint egészségeseknek na-
gyon ajánlható, különösen meleg időszeknek és
a hol az ivóvíz nem tökéletesen egészséges.

Ezen gépekkel egyszersmind mindennemű
hűsítő italokat, ugy-zintén nagyon jó magyar
pezsgő bort is félóra alatt lehet elké-
szíteni.

Tisztelettel
Ernyei Gyula,
a „Zöld papagály”-hoz
Aradon
17—59—150

Haszonbéri hirdetés.

Nagylak mvaros községi iskolaszéke részéről
közli: rre tétetik, miszerint Nagylakon, a piacz-
térzen épülfelben levő főeleimi iskola földszin-
tében f. évi novber hó 1-től kezdve
három egymást követő évre két bolti helyiség
és egy lakás haszonbérbe fog adatni.

Felhívataknak, mindazok, kik a fentebb jelzett
bolti és lakhelyiségeket haszonbérbe venni ohaj-
ják, hogy zárt ajánlataikat f. évi junius 25-ig
alálírott iskolaszéki elnökhöz nyújtsák be, meg-
jegyeztetik, miszerint az ajánlatokhoz a meg-
ajánlandó haszonbéri összeg 50 százaléka óv-
pénz gyanánt készpénzben melléklendő.

Egyébíránt a bérleti feltételek az iskolaszék
elnökénél megtudhatók. 431—1.2

Nagylak, 1887. junius 7-én.

Tápay Ferencz,
iskolaszéki jz.

Szeberényi Andor,
iskolaszéki elnök.

Huzás már e hó 24-én.

Kincsem Sorsjegy á 1 ft. 11 sorsjegy csak 10 ft.

Főnyeremény készpénzben

30.000 ft

10.000 ft, 5000 ft, 20% levon. 4875 pénznyeremény.

Kincsem-Sorsjegyek kaphatók Wallfisch Armin urnál s e lapok kiadóhivatalában.

344 27*

FÖLDES KELEMEN
gyógyszertára a „megváltóhoz”
Aradon, Deák Ferenc- és fürdő-utca sarkán.

Bel- és külföldi névezetesebb gyógyszerek alábbi árjegyzékét ajánlja a t. cz. közön-
ségnek szives figyelmébe.

Rizex-porok és haj-porok.

Avarffy Gézátil Pálmai-féle fehér és róza 1
ft, kisebb doboz 60 kr és gyöngy foppor 70 kr.
Herbert-féle fehér és róza egy doboz 90 kr.
Párisi hölgypor 50 kr.
Velutin rizspor fehér és rózsaszinben egy do-
boz 1 ft. 50.
Angol Hajfestő szer, mi eddig a legkitűnőbb-
nek bizonyult.
(Haar ressourceur) egy üveggel 4 ft 50 kr.

**Areznőcs-pomád, vizek és bal-
zsamok.**

Dr. Spitzer-féle arc-kenőcs, szepő, májfoltok
és minden bőrküteg ellen. 85 és 70 kr.
" " " Kleopátra-tej, mosdó viz 1 ft
" " " Seral arc-kenőcs 80 kr. és
1 ft.
Dr. Lengyel-féle Nyrfá balzsam, Birken-bal-
zam 1 ft 50 kr.
Vaselin arc-kenőcs a bőrnek bársónyszerű
finomságot ad.
Vaselin haj-pomád hajnövesztő és erősítő.
Bohus-féle kitűnő hajusz-pedró jól ragad s a
bajuszt nem töri 35 kr.
Bathányi-féle bajusz-pedró 20 és 35 kr.
Butnart-féle fog-szappan, 35 kr.
Carlsbadi sók üvegekben 1 ft, 2 ft 30 kr.
Erzsébeti ladaesek egy doboz 15 kr.
Dr. Gólis ét-pora skatula 85 kr.
Canabes kender kivonat szivarka 80 kr. asztma
és köhögés ellen.

Gyógy-aszu-borok valódi mènesi 1878-ik évi
literes üvegekben 3 ft. 1/2 liter 1 ft 60 kr. 1/4 l.
1 ft 30 kr. különösen ajánlható vérszegény lába-
dó üvegekben 50 kr.

Ménés vörös-bor, 1882. évi 1 liter 1 ft. 1/4
literes üvegekben 50 kr.

Glicerín-krém, Kiehlhuser-féle egy üveg 1 ft
az arezbőr tisztán tartását eszközi.
Glicerín-Crém, illatos arezbőr és kézkenőcs ki-
tűnő finomságu egy üveggel 40 kr.
Gastrophan G. Fürst-től keserű gyomorsepp
70 kr.
Giliszta-csokoládé, Kröcher-féle 20 kr.
Saját készítmény 15 kr.
Giliszta-csókák csukorhab 3 kr.

**Illatszerek, parfümök, illatos füvek
és balzsamok.**

Köhögés, rekedtség, hurut és asztma ellen
csukorkák, Egger-féle mell- és szóda, maláta 25, 30, 10.

Külhoni Tamur indien Grillon gyermekeknek
kellemes hajtó csukorkák, egy doboz 1 ft 50 kr. egy
drb. 15 kr.
Brand Richard-féle sveiczi labdacok 70 kr.
Máriacelli cseppek 35 kr.
Carlsbadi sók üvegekben 1 ft, 2 ft 30 kr.
Erzsébeti ladaesek egy doboz 15 kr.
Dr. Gólis ét-pora skatula 85 kr.
Canabes kender kivonat szivarka 80 kr. asztma
és köhögés ellen.

Mager-féle csukamáj-olaj 1 ft, tüdő és mell-
bajoknak.
Möller-féle csukamáj-olaj 1 ft.
Maria Farina Eau de Cologne valódi kitűnő
illatszér 60 kr., 1 ft.
Matico Capsulák 2 ft.
Matico Injektio 1 ft, 2 ft.
Migraine Stifte (mentol) 50 kr.
Malz-Bonbon valódi csomag 10 kr.
Dr. Misera hideglelés elleni cseppek 80 kr.

Fogvédő, gummiból dr. Weisz Arminól fog-
por vagy pasta egy családnak 1 ft 20 és 1 doboz
35 kr.
Fogpászta dr. Pfeffermantól — egy tégyel 1
ft 26 kr.
Salcil fog-por. Seatal — doboz 60 kr.
Budics féle fogpor, 60 kr.
Carmen fog-cseppek, üveg 30 kr.
Mindennemű fogfájásoknál a leggyorsabb s leg-
kitűnőbb hatású szer.

179—15*